

GLAS

GLASILO SOCIALISTICNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Lokalni promet in občine

**Prizadevnost občinskih komisij za
prometno varnost še vedno prevečkrat
brez zaželenih rezultatov**

Skoraj bi bilo odveč s številkami dokazovati, kako je v kratkem času — morda samo v zadnjih dveh letih — porasel promet z motornimi vozili. Seveda je porast nekeje večji, drugod spet manjši, med zelo živahne prometne predele pa vsekakor sodi turistična Gorenjska. Najnovejši podatki, ki smo jih dobili v prometnem oddelku TNZ za kranjski okraj, pa so skoraj zaskrbljujoči. Sprito dokaj slabih cest (novogradnje sploh ne dohajajo porasta v prometu), je zadeva še toliko bolj problematična in vsaj začasno rešljiva le v primeru, če se je bodo lotili tudi odgovorni občinski organi, ki bi bolj kot doslej upoštevali prizadevanja občinskih komisij za prometno varnost.

Če izhajamo iz podatkov, da je v nedeljo, 22. aprila, šlo mimo Zlatega polja v Kranju od 8. do 20. ure 5260 avtomobilov, nad 2000 motornih koles in 380 avtobusov, gre prav gotovo za takšen promet, ki ga je nemogoče pri danih pogojih urediti centralno, s stališča in možnosti okraja, temveč je tudi na tem področju potrebna decentralizacija urejanja predvsem lokalnega prometa (ki pa ima v našem okraju tudi večkrat živahen mednarodni tranzitni promet). Ob tem vprašanju so mišljeni predvsem odseki cest Podkoren-Zirovnica, Bohinj-Bled, cesta skozi Trzin in ceste vpadnice na skofjeloškem področju. V teh, pa tudi nekaterih drugih primerih, je brez pomislekov potrebno takoj ukrepati (poletna sezona je pred vrati) in urediti lokalni promet glede pešcev, kolesarjev, vprež ali gonjenja živine, ki so v veliko oviro motornemu prometu.

Rešitev problema v mnogih primerih ne zahteva večjih sredstev, temveč gre le za večje upoštevanje in izvrševanje nasvetov, ki jih dajejo občinske komisije za varnost v prometu. Počasni lokalni promet bi bilo potrebno presmerovati na manj prometne ceste. Natovarjanje in iztovarjanje blaga po mestih na prometnih cestah naj bi bilo dovoljeno samo v določenem času — kadar je promet najmanjši. Ustavljanje ali celo parkiranje na ozkih, a vendar prometnih cestah bi moralo biti prepovedano. Odpraviti bi bilo potrebno odlaganje kuriva, raznih zabojev in podobnega za daljši čas na pločnikih, zaradi česar morajo pešci na cesto.

In končno — velik problem so tudi cestnoprometni znaki. Tega problema (gre seveda tudi za nekaj sredstev) pa se občinski ljudski odbori doslej vse preveč radi izogibajo (izjema doslej je mesto Kranj). To kaže, da po občinski promet še ni postal interesanten tudi z gospodarske strani, čeprav je lahko velikega pomena. Ne gre

Krepitev medsebojne blagovne izmenjave

V petek bodo v Ljubljani na Gospodarskem razstavišču prvič odprli sejame ALPE-ADRIA, ki so ga na pobudo in s sodelovanjem Trgovinske zbornice za LRS pripravile trgovinske zbornice iz Gradca, Innsbrucka, Celovca, Vidma, Gorice in Trsta. Ta sejame bo odsejal postal vsakoletni sejame, ki bo nudil možnost za še nadaljnjo krepitev medsebojne blagovne izmenjave. Dosedanji sejemski sporazumi so se namreč izkazali kot zelo uspešni, ker vključujejo v blagovno izmenjavo proizvode, ki jih je v redni blagovni izmenjavi težko plasirati in one izdelke, ki so značilni za proizvodnjo obmejnih območij. Potrebe gospodarstva so tako pokazale, da je še vnaprej zaželen medsebojna blagovna izmenjava na tej osnovi.

Na sejmu ALPE-ADRIA, ki bo trajal do 20. maja, bo po informacijah Gospodarskega razstavišča v Ljubljani sodelovalo le eno podjetje z Gorenjske. To je namreč Iskra Kranj. Malo verjetno je, da bi v zadnjem času prijavila udeležbo še kaka druga gospodarska organizacija z Gorenjske.

Gibanje investicijske potrošnje

Dokaj neenakomerno izpolnjevanje

**Tudi letošnji občinski družbeni plani vsebujejo verjetno previsoke
investicijske postavke**

V preteklem letu je bil plan investicijskih vlaganj po posameznih gospodarskih dejavnostih zelo različno izpolnjen. Medtem ko so nekatere dejavnosti znatno presegle plan investicijske potrošnje, pa so druge običajne bolj ali manj pod planirano vsoto. V celoti so bile skupne investicije v preteklem letu v gospodarskih in negospodarskih dejavnostih po banknih podatkih za 14,6 odstotka višje kakor v letu 1960. Glede na planirano vsoto pa so plan prekoračile za 12,9 odstotka. Za orientacijo moramo omeniti, da je tu mišljen oziroma vzeta za osnovo okrajni plan in ne seštevki občinskih planov.

Podrobnejša razčlenitev investicijske potrošnje v preteklem letu po posameznih dejavnostih kaže, da so v gospodarskih dejavnostih lani porasle investicije glede na leto 1960 za 24,5 odstot-

ka oziroma da je bil plan prekoračen za 4,5 odstotka. Visoko nad izvršitvijo v letu 1960 je bilo lani kmetijstvo, nadalje gozdarstvo in obrt; pod izvršitvijo leta 1960 pa gradbeništvo, promet in trgovina. Letnega plana niso dosegle industrija, gradbeništvo in promet.

Skupna investicijska potrošnja v negospodarskih dejavnostih je bila lani za 4,1 odstotka večja kakor predpreteklo leto. Vendar pa tudi tukaj nastopajo znotraj precejšnja odstopanja. Glede na leto 1960 so se največ povečale investicije v državni upravi, medtem ko so ostale investicije v kulturno, socialno in stanovanjsko-komunalno dejavnost v bistvu neizpremenjene. Glede na letni plan pa so bile investicije v negospodarskih dejavnostih lani prekoračene za 25,5 odstotka.

Navedeni podatki, ki v načelnih obrisih kažejo gibanje investicijskih vlaganj v preteklem letu, (Nadaljevanje na 2. str.)

Sprejem Titovih besed

Po vsej Gorenjski je nedeljski govor predsednika Tita v Splitu naletel na močan odmev. Delovni ljudje, ki so jim bile te besede namenjene, povsod zelo navdušeno odobravajo odločnost našega voditelja proti posameznim negativnim pojavom.

Na vlakih in avtobusih, s katerimi so v ponedeljek zjutraj potovali ljudje na delo, skoraj ni bilo slišati drugega kot o besedah tovariša Tita, o tem, kako so ga poslušali itd. In tako vzdušje traja že vse te dni.

V Kranju skoraj ni najti časopisov z omenjenim govorom, zakaj ljudje so to brž kupili. Nekateri so Tita poslušali dvakrat po radiu, vendar še žele brati Titove besede in imeti to pri sebi kot pripomoček za odkrivanje, nakazovanje in odpravljanje nakazanih slabosti.

Spričo takih ugotovitev tudi naš časnik prinaša Titov govor v celoti na 3. in 4. strani, da bi tako zadostili zahtevam svojih bralcev.

Zakoni, mi in praksa

»Na nobeno sejo ne grom več. Mi razpravljamo in sklenemo nekaj, potem pa oni delajo po svoje!«

Tako mi je pred kratkim dejal eden izmed članov delavskega sveta. On misli, da je tako malodušje posameznikov vredno vse pozornosti v sklopu utrjevanja samoupravnega sistema in uveljavljanja državljanov v teh organih, sem se podrobno zanimal za ta primer. Toda stvar je bila dokaj drugačna. Sklep, o katerem je bilo govora, je bil nezakonit. Zato ga niso mogli uresničiti. Seveda je bila napaka v tem, da vodilni uslužbenci — predlagatelji tega sklepa — niso vso stvar na prihodnji seji pojasnili. Hoteli so na tiho prikriti svojo slabost in so raje prepustili stvar uganjbanju, godrnjanju in malodušju.

Stvar pa je širšega pomena. Gre za pomanjkanje pravnih služb, kar marsikje prerašča pravne in administrativne okvire ter povzroča politični problem. Na nekem posvetovanju v Kranju so na primer povedali primer pravilnika o delitvi čistega dohodka, v katerem je bilo nič manj kot 16 nezakonitih stvari. Pomanjkanje pravnih služb je čutili v gospodarstvu, v ljudskih odborih, a še posebno se to čuti v samoupravnih organih, v raznih svetih in podobno. Hkrati ob tem je marsikje tudi evidenčna služba dokaj slaba in neelastična, tako da so samoupravni organi dostikrat prisiljeni razpravljati in sklepati o stvareh dokaj v zraku. To zlasti velja za občinske zbornice proizvajalcev. Izmed 5 naših občin je pravniška služba uvedena samo v dveh (v Kranju in v Skofji Loki), če izvajamo Jesenice, kjer se tajnik itak ne more posvetiti pravnikiškim poslom. V Radovljici in v Trzinu nimajo pravnikov. Se huje pa je to v gospodarstvu. Na območju kranjske občine je 180 podjetij, zavodov in drugih kolektivov s samostojnimi obračuni, toda samo 4 od teh (industrijska podjetja) imajo pravno službo. 176 kolektivov je torej brez pravne pomoči. Ob tem pa naš še bolj presenetli podatek, da je v našem okraju v dveh družinah: Kranj in Radovljica vključeno okrog 90 pravnikov! Gre namreč za to, da je večina teh ljudi zaposlenih na drugih delovnih mestih, zakaj marsikje niti niso navdušeni za pravnika, češ da bo samo brekral po stvareh in iskal »dlako v jajcu«.

Pred leti so v Skofji Loki ustanovili tudi posebno pravniško

(Nadaljevanje na 2. strani)

Okoli 2000 ljudi se je minulo nedeljo zbralo na osrednji proslavi v parku pred graščino, ko so Beškojanci praznovali krajevni praznik. S prihodom borcev Kokskega oddreda je bilo praznovanje Jože Kežar povabil borce k sodelovanju ob praznovanju desetletnice krajevnega praznika prihodnje leto in dvajsete obletnice osvoboditve Begunj

Združene moči za velike grizljaje

**MEDOBČINSKI SKLAD ZA INVESTICIJE V ZDRAVSTVU BO EDINI
LAHKO KOS OBŠIRNIM ZAHTEVAM PO DOGRADITVI MREŽE
ZDRAVSTVENIH OBJEKTOV**

O medobčinskem skladu za investicije v zdravstvo smo prvič pisali že pred nekaj meseci. Tedaj je priporočilo o ustanovitvi takega sklada sprejel svet za zdravstvo in socialno varstvo pri OLO Kranj. Sedaj so priprave za formiranje tega sklada že pri kraju. V bližnji prihodnosti bodo o predlogu razpravljali in sklepali OLO in občinski ljudski odbori na območju okraja.

Cez poldrugi mesec bodo stopili v veljavo novi zvezni predpisi o decentralizaciji sredstev socialnega zavarovanja, s katerimi bodo potem upravljali občinski zavodi s svojimi skupščinami. Obenem, ko potekajo priprave na povečanje pristojnosti komunalnih zavodov, pa je bilo potrebno poskrbeti tudi za primerno obliko združevanja sredstev — namenjenih za investicije. Popolnoma razumljivo je namreč, da vsak zavod zase samo s svojim denarjem večje gradnje ne bi zmozel, saj vemo, da moramo pri takih investicijah prešteti denar le še po 100 in po 10 milijonov.

Kot je predvideno v predlogu, se bo v ta sklad stekal denar iz sredstev socialnega zavarovanja,

del amortizacijskih sredstev zdravstvenih zavodov in prispevki OLO in občinski LO. Skupščina Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje je na svojem včerajšnjem zasedanju že sprejela sklep, da dodeli temu skladu za osnovni kapital 142 milijonov dinarjev iz sklada za napredek zdravstvene službe. Obenem je skupščina temu skladu odobrila 145 milijonov posojila iz rezervnega sklada OZSZ. Tako že samo del predvidenih virov zagotavlja skladu precejšnjo vsoto, s katero bi bilo mogoče že marsikaj zgraditi, z ostalimi prispevki pa se bo še občutno povečala.

Posebnost investiranja zdravstvenih objektov iz tega sklada je v tem, da ta ne bo dajal dotacij, kot je bilo v navadi doslej, ampak dolgoročno posojila. Ta predlog ima precej dobrih strani, saj bodo zaradi nujnosti odplačevanja anuitet kolektivi zdravstvenih zavodov vsako investicijo bolj premislili in denar tudi smotrneje uporabili.

Upravni odbor sklada (zaradi izredne potrebe po takem skladu in njegove vsestranske koristi za zdravstveno službo na območju

celotnega okraja ni povoda, da bi dvomili v to, če se bodo LO strinjali z njegovo ustanovitvijo) bo najprej sklepal pogodbe z zavodi, ki imajo objekte v gradnji, potem pa bo skušal voditi pravilno politiko kreditiranja najbolj potrebnih zdravstvenih objektov. — M. S.

Pred novim letovanjem naših otrok

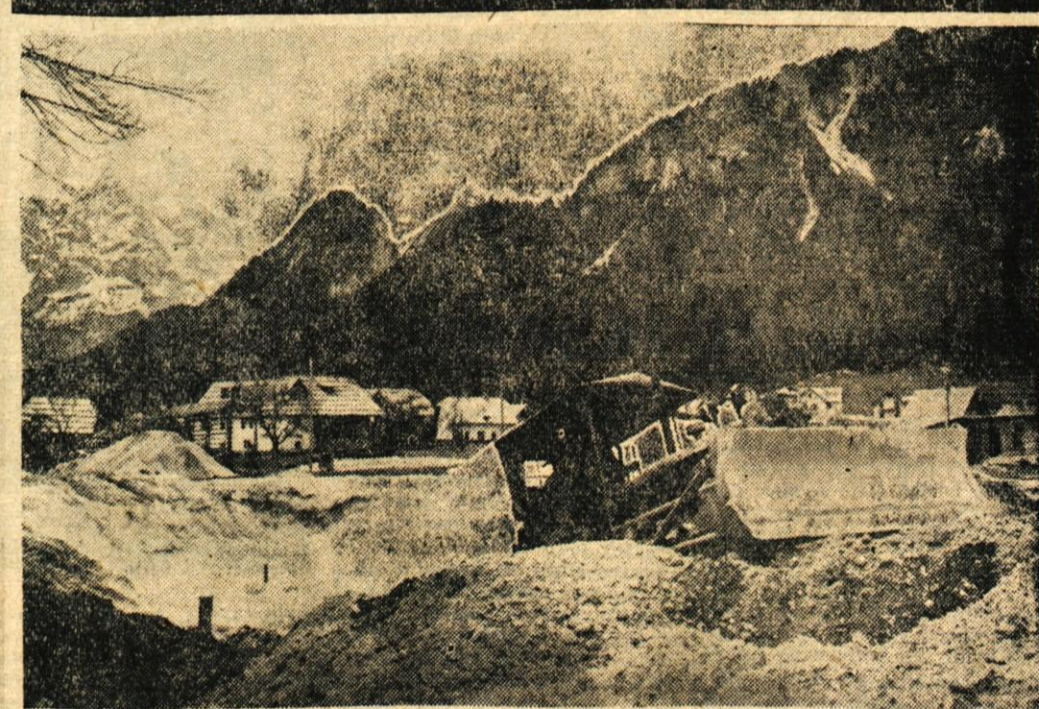
Še enkrat več kot lani

**Prva dva avtobusa za Stenjak — V šestih krajih se bo
zvrstilo okrog 1500 otrok**

Kranj, 8. maja — Danes so v Kranju zdravstveno pregledali prvo skupino otrok, ki bo jutri odpovala na Stenjak. S prvo skupino bo šlo 100 otrok, ki jih bodo z dvema avtobusoma, in sicer z Jesenic in iz Kranja, odpeljali naravnost v Pulj, kjer jih bo čakal čoln iz bližnjega otoka Stenjaka.

Okrajna zveza prijateljev mladine je letos zagotovila možnost letovanja za okroglo 1500 predšolskih in šolskih otrok, ki so tega potrebni bodisi iz zdravstvenih ali pa iz socialnih razlogov. To pomeni skoraj še enkrat več kot lani, ko je skupno šlo na leto (Nadaljevanje na 2. strani)

TOKRAT V SLIKI • TOKRAT V SLIKI

KRANJSKA GORA — Te dni so začeli v Kranjski gori z zemljskimi deli za nov hotel, ki ga gradijo v okviru ostalih turističnih objektov v Zgornjesavski dolini. Novi hotel bo med najmodernejših turističnih objektov pri nas

Foto: F. Perdan

TE DNI PO SVETU

OBNOVLJENI BOJI
V LAOSU

Radijska postaja Patet Laa je objavila, da so vietnamske enote generala Nosavana skupaj z Američani krenile na širok napad na obrambne položaje Patet Laa. APF poroča, da v Vientianu narašča vznemirjanje zaradi zbiranja čet Patet Laa v osrednjih laoskih pokrajinah.

ADENAUER NA OBISKU
V BERLINU

Zahodnonemški kancler Adenauer je obiskal zahodni Berlin in se sestal z osebnim odposlanecem predsednika Kennedyja, pozneje pa še s poveljniki francoskih in britanskih čet. Obisk spravlja v zvezo s stiki predstavnikov Vzhoda in Zahoda za rešitev berlinskega vprašanja. Vzhodnonemški časniki so ostro kritizirali obisk Adenauerja v Berlinu.

NOVI NAČRTI

Se letos namerava Turistično društvo iz Kranjske gore organizirati tudi v Gozd-Martuljku prijavno in odjavno službo. Za turistične je bilo sedaj zelo neprijetno, ker so se morali prijavljati ali odjavljati v dokaj oddaljeni Kranjski gori. V kratkem namerava postaviti v Gozd-Martuljku, Kranjski gori in v Podkorenu tudi zelo lične kioske, kjer bodo prodajali najrazličnejše spominke, razglednice in drugo. To je bilo tam doslej zelo slabo organizirano. Na Podkorenskem sedlu pa namerava postaviti novo menjalnico. — M. Z.

Še enkrat več
kot lani

(Nadaljevanje s 1. strani)
tovanje 800 otrok. Precejšnje pomoč v tem je letos nudil okrajni zavod za socialno zavarovanje, ki je prevzel stroške za približno 1000 otrok.

Največ otrok, in sicer 6 izmen, se bo zvrstilo na Stenjaku. Prav tako bodo poslali 4 izmene otrok na Skolki pri Zadru, 4 izmene v Malinsko in 1 izmeno v Savudrijo. Razen teh obmorskih letovišč bodo tudi letos organizirali 2 izmene otrok na Planini pod Gaičico nad Jesenicami.

Z ureditvijo letovišča v Novem gradu, kjer so dela v polnem teku, in na Stenjaku, pa bo samo v teh dveh krajih zagotovljeno letovanje za 3200 otrok letno. Potrebe so namreč zelo velike. V Kranju so na primer letos zdravniško ugotovili okrog 1000 primerov otrok, ki so potrebni obmorskega letovanja, toda prostih mest je doslej zagotovljenih le za 635 otrok. Zato skušajo po občinskih organizirati še svoja letovanja, v glavnem taborjenja, ki pridejo seveda v poštev že za bolj odrasle. Tako pripravljajo na Jesenicah možnost taborjenja v Novem gradu, iz Kranja bodo šli v Verudico, iz Trilža v Poreč itd.

— K. M.

Dokaj neenakomerno
izpolnjevanje

(Nadaljevanje s 1. strani)
med drugim tudi povedo, da je bil odnos gospodarskih in negospodarskih investicij v tem letu neugoden (56:44). Tako razmerje tudi ni v skladu z resolucijo o gospodarskem in družbenem razvoju okraja Kranj v letih 1961 do 1965. Ta resolucija namreč predvideva večje vlaganje v gospodarske dejavnosti (63 odstotkov).

Ugodnejše razmerje med gospodarskimi in negospodarskimi investicijami za investicije v gospodarske dejavnosti pa kažejo letošnji občinski družbeni plani. Vendar je treba spet pripomniti, da se tudi v letošnjih predlogih pojavljajo nekatere napake, ki jih poznamo že iz preteklega leta. Investicije so previsoko planirane ne samo v negospodarskih dejavnostih (kultura, socialna dejavnost ter stanovanjsko-ko-

TEROR V ALŽIRIJI

Središče mesta Alžir so zasedle enote francoske vojske in orožništva. Pripadniki francoske vojske in orožništva so začeli s široko preiskavo v središču mesta. Teroristi čedalje bolj pogosteje napadajo tuji ženske. V zadnjih dneh so ubili osem Alžirk.

Kakor poročajo so v Franciji zaprli voditelja OAS za Francijo nekdanjega veleindustrija, ki so zvali »črni monokel«.

GIZENGI ODVZEL
POSILANSKO IMUNITETO

Kongoški parlament je odvzel poslansko imuniteto bivšemu podpredsedniku vlade Gizengi. Pričakujejo, da bodo Gizengo prestavili v enega izmed zaporov v glavnem mestu in proti njemu sprožili kazenski postopek.

SENGI NOVI ITALIJANSKI
PRESEDNIK

Po izvolitvi Segnija kandidata demokratske stranke za voditelja italijanske države so se v tisku pojavili obširni komentarji. Segni je bil izvoljen z neznatno večino glasov in so proti njemu glasovali večinoma vsi italijanski demokrati in antifašisti. Novega predsednika bodo ustoličili v petek.

JESENICE — Tovariš Tito je v svojem govoru v nedeljo v Splitu

med drugim dejal: »Videti ste, da smo takoj po seji Izvršnega komiteja CK ZKJ sprejeli nekaj nujnih ukrepov, med njimi tudi prepoved uvoza avtomobilov. Ta prepoved bi morala začeti veljati — mislim 2. maja. Kaj pa se je zgodilo? Na našo mejo je tisti dan, preden bi morali spustiti rampo, prišlo 2000 avtomobilov. Pomislite 2000 avtomobilov! Naj velja vsak izmed njih samo 1000 dolarjev, pa zneso to že dva milijona dolarjev, to pa ni majhen znesek...« Naš fotoreporter je ujel na filmski trak, ko so raztovarjali avtomobile na Jeseniški železniški postaji

Foto: F. Perdan

Velika neodgovornost

Današnji čas (in z njim povezano osvajanje proizvodnih postopkov ter iskanje tržišča) je navrgel številna službena potovanja v inozemstvo. Gospodarske organizacije so spoznale, da je to potrebno in povsem utemeljeno. To samo po sebi ni nič hudega oziroma kritičnega, ker so nedvomno te potrebe v določeni meri tudi odsev dokaj razvitega gospodarstva. Pač pa so problematični mnogi primeri, ko se službena potovanja v inozemstvo spreverijo zgolj v popolnoma osebna potovanja.

Taki primeri tudi pri nas na Gorenjskem niso osamljeni. Organi delavskega samoupravljanja so v zadnjem času v celoti odobrili precejšnje zneske za potovanje v tujino predvsem vodilnim uslužbencem. Ta denar, ki prav gotovo nobenemu podjetju ni preostajal, so upravljavci odobrili za omejeno potovanja z namenom, da bi tako izboljšali svoj proizvodni proces ali našli novo ozir. Razširili sedanje tržišče. Dosedanja praksa pa kaže, da so nekateri, ki so bili poslani v tujino, skrajno neodgovorno opravljali svoje poslanstvo. Potovanja so izkoristili za obiske znancev in skratka za popolnoma osebne zadeve, medtem ko so na naloge, ki jih jim je zaupal kolektiv bolj ali manj pozabljali. Tako so neupravičeno trošili denar, ki bi se bil lahko ob njihovi nekoliko večji samozavesti in odgovornosti bogato obrestoval. Tudi slednje ugotovitve potrjujejo primeri, ko je podjetje poslalo v tujino zavedne ljudi, ki so se vrnili z bogatimi

izkušnjami in jih konkretno uporabljali pri svojem nadaljnjem delu.

Teh pojavov, kakor smo že omenili, sicer ne moremo posploševati, so pa sorazmerno pogosti in očiti. V vseh takih ali podobnih primerih bi morali biti organi samoupravljanja bolj elastični in bolj energični. — Razprave o službenih potovanjih v inozemstvo se ne bi smele končati z odobritvijo potrebnih finančnih sredstev. Nasprotno! Samoupravni organi bi morali od slehernega člana kolektiva, ki je bil službeno poslan v tujino, zahtevati izčrpano poročilo o njegovem delu. S tem bi nedvomno take negativne pojave izkoreninili, razen tega pa bi podjetja spoznala, koga naj tudi v prihodnje pošiljajo v tujino. Dokler pa se bodo delavski sveti in drugi samoupravni organi zadovoljili le s kratkim poročilom, če ga sploh zahtevajo, pa bo ob taki odgovornosti prizadetih najbrž še nekaj časa šlo po starem. — P.

MDB „Jožeta Strupija“ je odšla na avto cesto

LJUBLJANA, 8. maja — Ob 9. uri je z vlakom odšla iz Ljubljane XXII. gorenjsko-novomeška mladinska delovna brigada »Jožeta Strupija«, ki bo gradila avtomobilsko cesto na odseku Parčin-Osipaonica. Na ljubljanskem kolodvoru so se od brigadirjev poslovili in jim zaželeli dosti delovnih zmag številni mladinci in

funkcionarji Ljudske mladine Slovenije. Potem, ko so se včeraj gorenjski udeleženci brigade zbrali v Kranju, so popoldne odšli na zbor v Ljubljano. Tam je bila tudi prva brigadna konferenca, kjer je predstavnik delovnega kolektiva »Iskre« Pavel Rink, pripel na brigadni prapor pokroviteljski

stališč. Za Južno Ameriko, ki so jo pred desetletji pisatelji potopisnih reportaž iz neznane sveta imenovali za »berača«, ki sedi na kupčkih zlata«, je na politični tehnici značilno postopno uveljavljanje v smislu samostojnega ocenjevanja odnosov, ki nastajajo v sodobnem svetu. Zakaj doba proslulih dik-tatorskih fasad, ki so svoja po-

bo po vrsti obiskoval zagovornik jugoslovanske politike mirnega sožitja in novih odnosov med deželami, bo pripomogel, da bodo potekali razgovori v latinskoameriških prestolnicah v zelo živem jeziku, ki ima posluš za tegobe tega kritičnega časa.

Obe deželi — Brazilija in Jugoslavija — imata v sodobnem

ZELENI SVET

svetu precej podobnih ert. Skupna jima je ogorčena borba, da bi obračunali z zaostalostjo in se uvrstili v vrsto industrijsko razvitih dežel. Izjemen položaj obeh dežel izvira tudi iz neke druge podobnosti. Brazilija se v zahodnem svetu skuša popolnoma postaviti »na svoje noge« in v odnosu do svoje razvitejšee sosedne ne ponavlja več slepo vseh političnih verzov, ki jih spletajo v washingtonskih političnih pisarnah. Jugoslavija je s svojim samostojnim položajem privlačen vzornik za posnemanje in doseganje ciljev sleherne samostojne politike. V latinsko-ameriški kovačnici je ta zgled zelo cenjen in izkušnje so do-brodošle.

svetu precej podobnih ert. Skupna jima je ogorčena borba, da bi obračunali z zaostalostjo in se uvrstili v vrsto industrijsko razvitih dežel. Izjemen položaj obeh dežel izvira tudi iz neke druge podobnosti. Brazilija se v zahodnem svetu skuša popolnoma postaviti »na svoje noge« in v odnosu do svoje razvitejšee sosedne ne ponavlja več slepo vseh političnih verzov, ki jih spletajo v washingtonskih političnih pisarnah. Jugoslavija je s svojim samostojnim položajem privlačen vzornik za posnemanje in doseganje ciljev sleherne samostojne politike. V latinsko-ameriški kovačnici je ta zgled zelo cenjen in izkušnje so do-brodošle.

in dognanj, volje in pogojev. — Obema deželama je dobro znano, da je edino pravilno, če si določata polni notranjega razvoja popolnoma samostojno, brez vmešavanja od zunaj. S tega vidika je medsebojno sodelovanje z deželami Latinske Amerike postavljeno na zelo izvirne in v sodobnem svetu precej pogosto kršene temelje.

Braziliji, ki še ni prebolela »ustavne krize« po tako čudni in nevsakdanji ostavki predsednika Quadrosa bo navezovanje na zelo razširjeno politiko mednarodnega sodelovanja olajšanje. Olajšanje v tem smislu, da bodo Brazilije poverovali v svojo moč. — Zdravko Tomažev

OB TEDNU RDEČEGA KRIŽA

Prebivalcem Gorenjske

Skrb za zdravje otrok in mladine je naša skupna dolžnost. Zato se vsi pridružite veliki akciji Rdečega križa Slovenije, podprite akcijo z denarnimi sredstvi in kot organizatorji in agitatorji, dogradimo na Debelem rtiču, na najlepšem delu naše slovenske obale, zavod, ki je namenjen zdravju naših otrok!

Debeli rtič je pojem sodobnega obravnavanja in zdravljenja otrok! Preko 20.000 otrok je v Sloveniji, za katere ne zadostijo sam letovanje v obmorskih kolonijah, ampak so potrebni poseben obravnavanja in zdravljenja prav v taki ustanovi, kot je mladinska zdravilišče Debeli rtič.

Zato pomagajte v akciji Rdečega križa Slovenije enotno in zavezno, da bodo čimprej ustvarjeni pogoji za zdravljenje vsakega otroka, ki mu je tako zdravljenje potrebno. Vsi smo dolžni sodelovati v zdravstvenem varstvu otrok in mladine, da bomo imeli v družinah in v družbi vsestransko zdravo in sposobno mladino, naše bodoče proizvajalce in upravitelje.

Podjetja, ustanove, sindikalne podružnice, posamezniki! Ko boste tudi namenili svoje prispevke za dograditev mladinskega zdravilišča na Debelem rtiču preko odborov — aktivnosti RK in v soglasju s svojim podjetjem oziroma sindikalno podružnico, njih nakazite območnim odborom RK, ta pa jih bo odvedel Glavnemu odboru RKS na tek. rač. 600-14-3-651 »Akcija Debeli rtič«.

Za vaše razumevanje — iskrena hvala.

OKRAJNI ODBOR RKS KRANJ

Filmi, ki jih gledamo

Prvi del »Nesrečnikov«, če odštejemo sijajno igrano Gabina Brieri — obeh glavnih kreatorjev — pomeni pravzaprav razočaranje. Delo samo je nastalo po velikem literarnem delu francoskega romantika Victorja Hugoja »Nesrečniki« (Les Misérables), ki je izšlo leta 1862. »Nesrečniki« so literarna mojstrovina, ki se loteva vseh važnejših dohodkov stoljetja vse od Napoleona, bitke pri Waterlooju pa do revolucije. Hugo je ob svojih osebah segel dlje; z njim ni samo poslikal svoje široko platno, marveč je spregovoril o širokih socialnih spremembah in o brutalnem vzponu mladega kapitalizma.

Vidite od vsega tega je v filmu, kljub iskrenim hoteljem morda ostalo na širokem platnu samo markantna Gabinova figura v vlogi Jána Valjeana in protigradnja policijskega inšpektorja Brieri. Vse ostalo je barvna slikanica, povsem navadna in nepretresljiva v svoji celovitosti. Ob vsem

tem je treba tudi pripomniti, da film nikakor ne deluje enotno, marveč da je vseskozi razparan na posamezne detaje. Sicer pa si film samo ogledajte.

MLADINA OBISKUJE
SOLO ZA ŽIVLJENJE

Pretekli četrtek se je v Zadrnem domu v Velesovem priču skupina predavateljev »Sola za življenje«, ki jo je za svoje članstvo privedla tamkajšnja mladinska organizacija. Predavanja bo obiskovalo okrog 30 mladincev in mladink. Snov bo obsegala drugo stopnjo »Sola za življenje«. — R.

MIKAVNO GOSTIŠČE

Nedavno je bila v Lomu odprta gostilna »Javornik« ki je v upravljanju gostinskega podjetja »Zelenica« Trilž. Gostilna je bila stari že tudi prej, vendar pa so jo zdaj povsem prenovili in je postala za številne izletnike in turiste nadse mikavno gostišče. Stevilni gostje so se doslej namreč namigali tudi za prenočišča, ki jih gostišče žali nima. Obstaja pa perspektiva, da bodo v bližnji prihodnosti v Lomu razpolagali tudi s prenočišči. Podjetje »Zelenica« že razmišlja o možnosti nakupa poslopja, v katerem je stila »Javornik«, menda pa se za prodajo zainteresiran tudi eden izmed lastnikov. Bržko bi prišlo do morebitnega soglasja, se obeta v Lomu prijetna turistična postojanka. — F.

ŠTEVILO PREKRŠKOV
V UPADANJU

V petek bosta oba zbora Oblo Trilže na skupni seji razpravljali in odločali med drugim tudi o poročilu sodnika za prekrške iz tega poročila povzemamo eno izmed najpomembnejših ugotovitev, da je število kršitev, ki so v pristojnosti sodnika za prekrške v precejšnjem upadanju. Medtem ko je bilo v letu 1960 z območja trlžiške občine prijavljenih 500 kršitev, se je v lanskem letu to število zmanjšalo na 430 prijav. Trlžiško upadanje je vsakega posledica večje discipline državljanov in dejstva, da so v upravnem kazenski postopek prijavljene težje kršitve, kar še zlasti velja za cestnoprometne predpise in kršitve javnega reda in mira, ki lažje kršitve pristojni organi mi opozarjajo in posredujejo na kršilci.

Zakoni, mi in praksa

(Nadaljevanje s 1. strani)
službo, kamor so državljani proti ustreznemu plačilu običajno za informacije, nasvete in pravno pomoč. Nato so tako službo organizirali tudi na Jesenicah in pred kratkim še v Radovljici. Preseneča nas, da take službe še ni v Kranju. Te službe, ki si-cer nimajo advokatskih pooblastil, bi kazalo še razširiti in jih izpolnjevati. Te potrebe se kažejo zlasti v Skofji Loki. Njihov glavni namen je družbeno-političnega značaja: da pomagajo in svetujejo državljanom v raznih težavah pri medsebojnih odnosih, pri uveljavljanju pravic v današnjem samoupravnem sistemu in po-

dobno. Zelo pa se kaže potreba po taki službi za manjša podjetja ali morda za vrste dejavnosti na določenem območju: za obrtništvo, gostinstvo, zdravstvo, trgovino itd. To še zlasti zato, ker niti nekatere zbornice nimajo urejenih takih služb.

Pravna služba bi v resnici lahko veliko pripomogla k boljšemu in kvalitetnejšemu poslovanju samoupravnih organov, ljudskih odborov, lahko bi veliko pripomogla k spoštovanju zakonitosti, pri dvigavanju samozavesti naših državljanov in končno pri odstra-njevanju raznih slabosti in uveljavljanju skupnih ciljev, o katerih je v nedeljo govoril predsednik Tito v Splitu. — K. Makuc

Govor predsednika TITA na zborovanju v Splitu

Storiti moramo vse, da bomo odpravili slabosti in omogočili pravilnejši razvoj v naši izgradnji

Nova ustava - temelj našega nadaljnega družbenega razvoja

Dovolite, da vas predvsem najtopleje pozdravim in da se vam zahvalim za to veličastno zborovanje. Zdaj smo se vrnili iz Omiša, kjer smo danes pognali v obratovanje nov velik objekt, novo delo ustvarjalnih rok naših delovnih ljudi, naših delavcev, tehnikov in inženirjev. Moram reči, da je na vse nas, ki smo tam prisostvovali začetku obratovanja hidroelektrarne, napravila zelo velik vtis ta zares velika in tehnično dovršeno opremljena hidrocentrala. S tega mesta se v imenu vlade Federativne ljudske republike Jugoslavije, v imenu jugoslovanskih narodov, v imenu nas vseh najtopleje zahvaljujem vsem delavcem, tehnikom in inženirjem, vsem graditeljem te hidrocentrala za njihovo zares požrvalno delo, spriču katerega jim je uspelo, da so ta veliki objekt, tako važen za našo skupnost, zgradili skoraj leto dni pred rokom. Ta hidroelektrarna je ogromnega pomena za ljudstvo tega kraja, prav tako pa ima velik pomen tudi za vso našo socialistično skupnost, za vse naše narode. Naša skupnost je s tem mnogo pridobila, ker ta hidrocentrala po svojih razsežnostih, po proizvodnji električne energije prekaša proizvodnjo celotne električne energije v stari Jugoslaviji. Njena proizvodnja je večja za skoraj 600 milijonov kWh. S ponosom lahko gledamo številne naše doslej zgrajene objekte v povojnem obdobju, zlasti pa objekte, ki so nam omogočili, da imamo zdaj v naši državi desetkrat več električne energije, kot je imela stara Jugoslavija. To pa še ni vse. Odslej bomo mnogo hitreje gradili nove velike hidroelektrarne, kot so na primer centrala na Trebišnjici, Dubrovačka, v Bajini bašti in druge, ki bodo omogočile, da se bo proizvodnja električne energije v naši državi v prihodnjih petih letih skoraj podvojila. (Vzklikanje socialistični Jugoslaviji in tovarišu Titu.)

Tovariši in tovarišice, ko danes tu govorimo o novi veliki pridobitvi naših delovnih ljudi, je razumljivo, da smo na to ponosni. Ponosni smo na vse tisto, kar smo do danes dosegli, ker je Jugoslavija v svoji industrializaciji, pa ne samo v industrializaciji, ampak tudi sploh z vso našo izgradnjo zares prerajena — ni več tisto, kar je bila nekoč. Vsakdo, ki pride danes v našo državo, se čudi, koliko truda smo morali vložiti naši delovni ljudje, da bi dosegli tako velikanske rezultate. Toda medtem ko smo na eni strani ponosni na pridobitve, ustvarjalne sposobnosti ter delo naših delovnih ljudi sploh, moramo biti hkrati tudi do neke mere v skrbeh, ker se moramo prav zdaj, ko smo že toliko dosegli, ponovno dotikati raznih negativnih pojavov v našem družbenem razvoju. Znano vam je, da smo imeli nedavno sestanek Izvršnega komiteja Centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije. Moram vam reči, da nas je prav ta zaskrbljenost zaradi raznih anomalij prisilila, da zelo temeljito in zelo ostro proučimo vse te pojave in kritiziramo tudi same sebe, pa tudi vse druge, ki jih je treba kritizirati. (Odobranje in vzklikanje tovarišu Titu.) Druže Tito, mi ti se kunemo...

Vsi komunisti morajo biti odgovorni za vse

Vrsto let po koncu druge svetovne vojne, po osvoboditvi naše dežele, smo zadevali na velike objektivne težave na poti naše graditve. Te težave so bile tudi notranjega značaja, a so prihajale tudi od zunaj. Danes že ne moremo govoriti samo o objektivnih težavah, ker smo te težave v glavnem premagali. Če imamo danes tudi opraviti z objektivnimi težavami, objektivnimi pomanjkljivostmi, potem je to rezultat subjektivnih napak predvsem naših vodilnih ljudi — če pa pravim vodilnih ljudi, ne mislim na vse, toda dejstvo je, da jih ni malo, ki zanje veljajo te besede. Kadar govorim o napakah vodilnih ljudi, mislim tu tudi na posredno odgovornost za tisto, kar so delali drugi, mislim pa tudi na vse komuniste, zakaj vsi komunisti morajo biti odgovorni za vse. Tudi zdaj, po vojni, v izgradnji socializma. Nekaj časa se je bilo sicer ustalilo mnenje, da zato, ker je bila zdaj izvedena decentralizacija, zato, ker je zdaj demokracija, komunisti nimajo več pravice, niti dolžnosti, da odgovarjajo za notranji razvoj naše države. To je napak. Ponovno moramo poudariti odgovornost komunistov za razvoj socializma v naši državi. Kdo drug pa bo tudi odgovarjal, če ne komunisti? (Odobranje in ploskanje.) Trdno sem prepričan, da je naša komunistična partija, naša Zveza komunistov, ki je trdna in monolitna organizacija, da smo mi vsi pripravljeni storiti vse, kar je v korist naši socialistični skupnosti kot celoti. Imamo se na kaj opreti, imamo tudi splošno, osnovno množično organizacijo, Socialistično zvezo delovnega ljudstva, v kateri so tudi komunisti. Socialistična zveza je ena naših največjih pridobitev po tej vojni, ker so ljudje, zbrani v njej, pripravljeni delati za ostvareitev socializma, in na nadaljnji poti tudi komunizma v naši državi. Zato danes tudi opozarjam tukaj prav na odgovornost komunistov in vas prosim, da mi dovolite zdaj spregovoriti o nekaterih negativnih stvareh, ki so se pripetile v vsakodnevnem dogajanju pri nas oziroma pri izgradnji naše države.

Mnogo ljudi se vprašuje, kako je lahko prišlo do tega, da se take stvari dogajajo. Eni pravijo, da so tega krivi zunanji vplivi, vplivi iz Zahoda. Drugi spet mislijo, da je temu kriva preširoka demokracija itd. Mislim, da je poglavitna slabost prav v nebudnosti komunistov, ki so nekako izgubili iz rok svojo vodilno vlogo. Kajti če komunisti zdaj niso več tisti, ki poveljujejo, kot je bilo to potrebno nekoč, morajo usmerjati razvoj v naši državi, biti morajo za zgled drugim, tako da se lahko tudi vsi drugi zgledujejo po njih. Prav tako morajo paziti na vse negativne pojave tako pri komunistih kot pri nekomunistih. Pri nas pa so negativni pojavi tako pri komunistih kot pri nekomunistih, so nekateri ljudje, ki bi se radi obogatili, so pa tudi druge stvari.

Tovariši in tovarišice, prosim, da mi oprostite, ker bom moral danes tukaj ponoviti nekatere stvari, o katerih sem vam že večkrat govoril na raznih zborovanjih. Morda bom to danes razširil in govoril malo ostreje, toda to je potrebno zato, ker smo mi, tako jaz kot drugi tovariši, dostikrat opozarjali na številne nepravilnosti in napake, toda ta naša opozorila so nekako zadel na gluha ušesa ljudi in nekateri se niso dosti zmenili za to. Predvsem vam moram reči, da nismo sklicali sestanka Izvršnega komiteja zato, da bi samo sprožili nekatere stvari in potem prekržali roke. To ni tako in zato morajo vsi dobro poslušati tisto, kar danes govorim, in se držati ukrepov, ki so bili ali bodo sprejeti. Tokrat bomo sprejeli takšne ukrepe, ki bodo omogočili bolj normalen, pravičnejši in pravilnejši razvoj v naši izgradnji, v našem družbenem življenju. To moramo storiti. Nekdo utegne reči, morda tudi od zunaj, da smo spet začeli z zatezanjem, da so komunisti spet vzeli vse v svoje roke itd. Naj govore, kar hočejo, mi vemo, kaj nam je treba. Delali bomo tako, kakor naše ljudstvo terja od nas, da delamo, in, vidite, kot tudi vi danes to terjate... (Močno in dolgotrajno odobranje.)

Odločneje je potrebno odpravljati slabosti

Danes bi vam hotel povedati nekaj o našem gospodarskem gibanju, o nekaterih slabostih v našem gospodarstvu, v katerem se vsak dan dogajajo razne napake, prav tako pa tudi na splošno o političnem in kulturnem razvoju v naši državi. Na vseh teh področjih se dogajajo razne anomalije.

V čem so slabosti na področju našega gospodarstva? V odgovoru na to vprašanje vam moram predvsem povedati, da smo že doslej večkrat opozarjali na pretiravanja glede investicij, na pojav in težnje, da vsakdo gradi vse, kar hoče in kar mu je všeč. Govorili smo, da se nam bo to nekega dne maščevalo, in zdaj lahko rečemo, da se nam to, vidite, že danes tudi maščuje. Danes že imamo ponekod to ali ono podjetje, ki ga bo treba jutri zapreti, ker njegovi proizvodi, ki jih je preveč, ne gredo v prodajo. Preveč enakih podjetij ne more obstati, vi pa veste, da je vsaka komunada, da je vsaka občina pogosto hotela imeti kako podjetje in pri tem, ko ga je gradila, ni gledala na rentabilnost in ni mislila na to, kaj bo jutri z izdelki tega podjetja, ko bo prišlo do prenasitosti v tej ali v drugih panogah naše industrije in naše proizvodnje nasploh. Nerazumevanje tega problema se nam že danes maščuje. Nenehno smo opozarjali na to, da se ne sme prekoračevati gornje meje investicijskih sredstev, vendar se na to ni dovolj mislilo. Zdaj bomo morali uvesti omejitve, morali bomo spet od zgoraj prepovedovati, da bi gradili tisto, kar ni v korist vsej skupnosti in torej tudi ne v korist tisti komunali ali tistemu kraju, ki bi začel takšno gradnjo, ker bo zaradi tega trpel največ škoda. V tem pogledu bomo morali uveljavljati ostre ukrepe.

Razen tega so bile tudi napake v planiranju. Pri nas so na primer začeli graditi razne velike objekte prej, preden so bili načrti sploh izgotavljeni, in razumljivo je, da so veljali takšni objekti dvakrat več, kot je bilo predvideno. Vse to je šlo potem na račun naših delovnih ljudi, ki so morali zatezati pasove. Tudi takšne napake so se dogajale. (Odobranje.)

Tudi kar zadeva razdelitev, so bile pri nas slabosti, ker delitev sredstev, akumuliranih sredstev, pogosto ni bila enakomerna. Tudi to bomo morali v prihodnje imeti pred očmi, tako da bo delitev potekala glede na realne možnosti in realne potrebe posameznih republik itd.

V borbi proti nepravilnostim morajo biti prvi kolektivi

Kar zadeva notranjo delitev dobička v podjetjih, so se tudi tu dogajale razne nepravilnosti. Bili so primeri, da je delavec, denimo, dobil samo 2000 din od presečka, ki je bil ustvarjen, nekdo drug pa je dobil tudi 80.000 din. To ne sme biti, tovariši (odobranje), vendar so temu krivi tudi delovni kolektivi sami, ki so dopustili, da je do tega prišlo. Krivi so tudi komunisti teh podjetij, ker so dovolili, da se to dogodi takšni primeri. (Odobranje.) Dobro, če je voditelj komunist, če je, denimo, direktor — to vendarle ne pomeni, da ima večje pravice, kot jih imajo drugi, razen če je strokovno prispeval mnogo več in mora biti potemtakem tudi ustrezno nagrajen. Toda treba je gledati tudi navzdol, na množico, na tiste navadne, polstrokovne in strokovne delavce. Kajti zaradi vseh teh in takšnih anomalij, ki so se dogajale tako rekoč vsak dan, se je vse to pojavljalo kot velika napaka, ki je dobivala politični značaj in povzročila, da so naši ljudje tam, kjer so se napake dogajale, postali nezadovoljni. S tega mesta vam objavljam, da bomo storili, kar je potrebno, in da že ukrepamo, da se takšne stvari ponovijo in da se v prihodnje to ne bo dogajalo. (Odobranje in vzklikanje tovarišu Titu.)

Omenil bi tudi razna potovanja v tujino in razsipanje naših deviznih sredstev na ta način. Mnogo ljudi potuje v tujino brez dejanske potrebe, na

račun kolektiva oziroma na račun vse naše skupnosti. Mnogo jih ostane zunaj po več mesecev in nekoristno trošijo denar. Mislim, da je treba to omejiti, in to moramo omejiti. (Odobranje.)

Da, potrebno je hoditi ven, toda o tem, ali je v konkretnem primeru zares potrebno in koristno potovati, morajo odločiti tisti, ki upravljajo podjetja, oziroma delovni kolektivi sami. Oni naj odločajo tudi o tem, koliko časa naj ostane zunaj tisti, ki potuje, ker gre tu za interese njihovega podjetja, za potrebo, da prodajo blago ali kupijo stroje. Toda pogosto odhajajo v tujino brez odobritve delovnih kolektivov. Tu pa je neka zelo negativna stvar, o kateri hočem odkrito spregovoriti. Veste, dogaja se, da ponekod, denimo, voditelji tovarne in voditelji krajevnih oblasti trobijo v isti rog, kot pravi ljudski rek. Zato pa je tu kolektiv, da to popravi. Mi bomo morali zdaj, kakor kaže, apelirati na ene in na druge oziroma na njihovo zavest, če pa to ne bo pomagalo, bomo morali poiskati tudi drugačen izhod. Naj tak voditelj, ki ne bi delal, kakor je treba, ki ne bi delal predvsem v interesu delovnega kolektiva, v interesu tistih, ki ustvarjajo, s tem pa tudi v interesu vse naše skupnosti, kar odide iz podjetja, naj kar gre s tega svojega mesta. Zakaj to so stvari, ki jih moramo popravljati. (Odobranje.)

Ko sem že omenil ta potovanja v tujino, bi rad dodal še nekaj o tem. Namreč, da navadno za tistim, ki je bil v tujini in se je vrnil, kmalu pride tudi avtomobil. Vprašam, kako je to mogoče. Dobro, včasih bi kdo lahko zares kupil avtomobil, ker je avto tam cenejši kot pri nas, toda ne verjamem, da je mogoče kupiti toliko avtomobilov od dnevnih, ki jih dobijo. Očitno je, da gre pogosto za nekaj drugega. V tujini često korumpirajo naše ljudi, pa jim potlej pošiljajo darila itd. Toda ali je tisti Nemec, Francoz, Anglež ali drug industrialec ali trgovec dal to našemu človeku zaradi njegovih lepih oči? O tem ne bi mogel biti nikoli prepričan. To se pravi, da je tu morala biti neka koncesija, to je jasno. Ta koncesija pa je šla na račun naše skupnosti, ker je bilo nekaj dražje plačano, kot je bilo potrebno, ali pa ceneje prodano. So tudi primeri črnih fondov, ki jih nalagajo v razne tuje banke, a jih je težko ugotoviti. Tudi te stvari bomo uredili tako, da v prihodnje ljudje ne bodo mogli zlahka potovati v tujino, kadar se bo komu zljubilo, in da se ne bodo dogajale takšne stvari.

Moram vas opozoriti, tovariši, še na eno stvar, ki zadeva vse naše ljudi.

Naši ljudje dostikrat veliko govorijo, pri tem pa, v stiki z ljudmi iz drugih držav, včasih izdajajo naše gospodarske tajnosti. Takšna dejanja so po predpisih našega kazenskega zakona kazniva, kot velja to tudi v drugih državah. Morda naš zakon in naši predpisi niso dovolj ostri, zato pa bomo morali bolj uspešno in z večjo strogostjo preprečiti, da bi ljudje izdajali te tajnosti in besedili o vsem mogočem, tako da se bo tisti, ki bo to počel, začel zavedati velike odgovornosti in škode, ki jo lahko s tem prizadeva naši socialistični skupnosti.

Ko govorimo o vseh teh raznih anomalijah, moram s tem v zvezi poudariti, da morajo biti tako kolektivi kot posamezniki, kadar gre za kritiko v podjetjih, enotni, da morajo videti vsako nepravilnost, ki je bila storjena, in preprečiti, da bi nekdo, ki je kritično nastopil in kritiziral, potem letel iz podjetja.

Kolikokrat sem osebno dobil pritožbe zaradi takšnih primerov, zaradi odpušcanja ljudi, ki so kritizirali, tako da smo morali potem poslati doli ljudi, da proučijo, zakaj je do tega prišlo. To je bilo treba popravljati, tovariši, ker so se takšne stvari dogajale. Dogajalo se je celo, da so tudi komunisti odpuščali takšne delavce. Dogajalo se je in se še dogaja. Toda to se ne sme dogajati. Kajti kritika je dovoljena, seveda konstruktivna kritika, kritika napak z namenom, da bi jih odpravili. Takšna kritika je pravilna, ni pa pravilno kritikastvo, govorjenje o nečem, česar niti ne poznajo. Če človek nekaj kritizira, mora to kritiko dokumentirano podpreti. Kritikastvo je škodljivo, kjerkoli imamo opraviti z njim, pravilna kritika pa lahko samo prispeva k temu, da bi odpravili mnogo stvari, ki ovirajo današnji pravilni razvoj tako v posameznih podjetjih kot v naši skupnosti sploh.

Tovariši in tovarišice, dovolite, da zdaj spregovorim o trgovini, o nekaterih problemih v tej panogi našega gospodarstva, pozneje pa se bom še povrnil na nekatera vprašanja, ki sem se jih že dotaknil. V Jugoslaviji nenehno občutimo, pa ne samo občutimo, tudi vidimo dviganje cen posameznih izdelkov. Cene mnogih izdelkov nenehno naraščajo, tudi sedaj, kadar vidimo, da bo žetev dobra, in kadar pričakujemo, da bo prinesla stabilizacijo cen. Človek se mora vprašati, zakaj cene vkljub temu naraščajo. V čem je bistvo tega problema? Bistvo je predvsem v slabi organizaciji preskrbe. To je pri nas že znano. Razen tega dovoljujemo, da ljudje navijajo cene, kolikor se jim zdi. Celotno kapitalističnih državah so nekateri regulatorji, ki preprečujejo pretirano višanje cen. Pri nas pa prihaja do takšnega pojava, da naš trgovec — kot tega po mojih mislih noben kapitalist ne počneja tako budno — naglo zviša ceno, brž ko primanjkuje nekaterih proizvodov. Dosti je bilo primerov, da je naša trgovina zadržala blago v skladišču, da bi ga na trgu primanjkovalo in da bi lahko obdržala visoke cene. Zato je danes po skladiščih veliko blaga, ki ne gre v prodajo, ki pa ga trgovina ni hotela dati po nižjih cenah. Zato moramo danes ponekod dajati kakšno blago, ki stoji neprodano v skladiščih, morda tudi za polovično ceno. Toda to blago tam ne samo leži, ampak se tudi kviri. Veliko gre torej v izgubo na ta način, zato da bi trgovina dosegla visoko maržo. Ali je to prav? Seveda ni, ker je trgovina samo posredovalec med proizvajalcem in potrošnikom. Sama nič ne dela pri posameznih proizvodih, toda namesto da bi nudila blago po ustreznih cenah, si čisto prizadeva dobiti visoko maržo, za 15 pa tudi 25 odstotkov in več. Tako dobi proizvajalec malo, potrošnik drago plača, trgovcu, posredovalcu pa ostane smetana kot se temu reče. Slaba preskrba in organiziranost naše notranje trgovine je torej pereč problem. Seveda bomo morali sprejeti tudi ustrezne zakonske predpise, da bi ta problem uredili. Zdaj formirajo kontrolo, ki bo preverjala upravičenost dvigovanja cen, tako da ne bo več mogoče, da bi kdo navijal cene po svoji volji. (Ploskanje in odobranje.)

V tem pogledu so pri nas tudi takšne anomalije, da se prav zaradi teh slabosti splošnega jugoslovanskega tržišča zatekajo v lokalno zaprtost in ustvarjajo nekakšna lokalna tržišča. Tako iz posameznih republik, denimo iz Slovenije, Srbije ali Hrvatske ni mogoče iti v drugo republiko prodat ali kupiti kakšno blago. Tega, tovariši, ne sme biti v naši socialistični skupnosti. Ne glede na to, da imamo republike kot dele naše federativne skupnosti, moramo imeti enotno tržišče. V tem pogledu ne more in ne sme biti špekuliranja. Kajti to povzroča politično nezadovoljstvo, malce pa tudi nacionalni šovinizem. To se ponekod že pojavlja, zato moramo takšne pojave zatirati pri korenini. Zakaj vse to so stvari, ki škodujejo pravilnemu razvoju našega socialističnega družbenega bivanja.

Ko pa govorimo o naši notranji trgovini, moram pri tem povedati, da lahko tudi za nekaterimi nesposobnostmi ne le v organizacijskem pogledu, ampak tudi kar zadeva zadostno pripravljanje in čuvanje izdelkov. Do zdaj je bil položaj tak, da je proizvajalec na vasi na primer pridelal mnogo paradiznika ali drugega sočivja in sadja, da pa ni dobil spodbude za nadaljnje pridelovanje, če kupec oziroma podjetje, ki posreduje med njim in kupcem, ni odkupilo te količine. Ne bo pa tvegal, da se mu sočivje ali sadje tudi v prihodnje pokvari, in zato ostane trg pogosto brez nekaterih kmetijskih pridelkov v zadostni količini. Čebula je danes na primer dražja kot zlato. Tako je tudi z nekaterimi drugimi pridelki. To pa je problem, ki ga je mogoče zlahka rešiti, če proizvajalec in veliko podjetje, ki odkupuje blago, skleneta pogodbo in podjetje prevzame vse blago. Nekaj moramo tvegati tudi odkupna podjetja. Danes pa imamo širom po Jugoslaviji hladilnice, v katere lahko spravimo velike količine teh kmetijskih pridelkov, kjer se ne bodo pokvarili. Toda hladilnice stoje zdaj prazne, mi pa na tržišču nimamo pridelkov, ki bi jih bilo mogoče v njih ohraniti.

Vse to so elementi, ki povzročajo nezadovoljstvo naših ljudi. Kaj je to, tovariši? Nismo bolj nesposobni, kot smo bili prej, ko smo začeli od kraja. Zakaj torej danes, po toliko letih dela, po toliko velikanskih uspehih, ki smo jih dosegli tako v industriji kot povsod drugje, zakaj danes, ko smo tudi veliko bogatejši, kakor smo bili, prihaja do takšnih pojavov in nepravilnosti? Kot da nam je nekoč lepše šlo, kot da smo se boljše ujemali, ko smo bili revnejši kot danes! Kaj to pomeni? To se pravi, da smo krivi sami. Ne morem seveda govoriti proti demokraciji, toda demokracija se mora vendarle razvijati nekako manj cikcakasto, kot se je razvijala pri nas. Sicer je tako, da je enemu demokracija bog, drugemu pa vrag. Zato je treba to spraviti v sklad, tako da bo demokracija enaka za vsakega. Veste, demokracija gre tudi skozi želedec. Demokracija ni samo oblika, biti mora stvarna, sloneti mora na materialni podlagi, biti mora materialna, takšna, da jo sleherni naš človek enako čuti. Naši delovni ljudje ne bodo terjali od nas tega, česar ni, so pa nezadovoljni in protestirajo, kadar vedo, da nekaj imamo ali bi lahko imeli, pa se vendar ne dobi. (Dolgotrajno odobranje.)

Izkoreniniti je potrebno dosedanje slabosti v naši zunanji trgovini

Dovolite mi zdaj, tovariši in tovarišice, da spregovorim nekaj besed tudi o naši zunanji trgovini. Ta malce šepa tudi zato, ker smo morali zanj vzeti tudi ljudi iz vrst starih trgovcev, med katerimi so bili nekateri dobri, pa tudi taki, od katerih ni bilo prida koristiti in ki so vnesli v našo zunanjo trgovino razne negativne elemente, ki škodujejo naši skupnosti. Zdaj imamo nad 500 oziroma okoli 540 izvoznih in uvoznih podjetij. Pred letom dni ali pred dvema letoma sem ostro nastopil proti toliko zunanjetrgovinskim podjetjem. Kajti to so povečini majhna podjetja, razen nekaj velikih. Majhno podjetje pa je, ko prodaja svoje blago v tujini, kakor krošnjar. Tam potrebuje trgovce določeno blago stalno na zalogi, to podjetje pa mu prodaja enkrat svoje blago in potem nič več. Posledica tega je, da mi izgubimo to tržišče. Zato sem pred dvema letoma dejal, da je 540 izvoznih in uvoznih podjetij preveč in da je treba to število razpoloviti — zdaj pa jih je več kakor taktar. Nič ne zaleže, kar rečeš, dokler ne vzameš stvari v roke, tako da oni potem temu pravijo nedemokratska metoda. Vi vidite, tovariši, da ta naša izvozna in uvozna podjetja počenja jo razne stvari takega značaja in včasih tako negativno poslušajo, da zaradi tega pogosto izgubimo posamezna zunanja tržišča in se zdimo nezanesljivi. Zaradi takšnega njihovega dela nam na primer vračajo posamezne proizvode. Tak nezanesljiv trgovec misli, da lahko preslepi kupca v tujini in mu prodaja gnila jabolka ali slive, toda tuji kupec zaradi tega pogosto pošlje nazaj vso pošiljko. Kdo je tedaj tu na zgubi? Vsa naša skupnost, naš delovni človek, mi vsi. Ta nezanesljivost je torej takšnega značaja, da bomo morali sprejeti celo zakon o poslovanju teh zunanjetrgovinskih podjetij.

Ko gre za zunanjetrgovinska podjetja, bi omenil tudi predstavnike, ki jih ta podjetja pošiljajo v posamezne države. Bil sem v vrsti držav, tako v Afriki kot v Aziji, in sem naletel na veliko teh naših trgovcev, ki tam po cele mesece sedijo po kavarnah pa ne najdejo niti enega kupca. Sedijo brez koristi in zapravljajo devize, ki jih dobivajo iz domovine, kupca pa ne najdejo, ker niti ne poznajo

(Nadaljevanje na 4. strani)

(Nadaljevanje s 3. strani)

tržišča niti ga niso proučili in ga dovolj spoznali, da bi vedeli, kaj je tu treba in kaj je mogoče prodati. Zato se dogajajo tudi take stvari, da denimo, pošljejo nekam v vročo Afriko cikle, ki so dolgo časa ležale v skladišču in jih pri nas nihče ne nosi, ki pa jih tudi tam nihče ne more nositi. Seveda gre takšno blago potem po zlu, tako pa je tudi z nekaterimi drugimi izdelki iz naše države. Vse to in takšne stvari nam kvarijo ugled v tujini.

Moram vam povedati nekaj še o eni stvari, ki je negativna in ki jo moramo imeti pred očmi. To je pehanje za lahkimi zaslužkom. Mnogi naši trgovci, ki gredo v tujino — med njimi pa so tudi dobri, solidni trgovci, čeprav jih je malo — gledajo, kako bi na hitro nekaj z lahkoto zaslužili, pa čeprav bi potem prišli tudi na slab glas. Toda treba je imeti v mislih, da takšne slabe izkušnje ne ostanemo samo v eni državi, ampak se zvedo tudi v drugih, ker Afrika ni ravno brez komunikacij in zvez nasploh. Imeli smo primere, ki so bili škodljivi ne le v materialnem, ampak tudi v političnem pogledu, čeprav je šlo za druga vprašanja, za investitorja, kredite itd. Vse to so stvari, ki škodujejo našemu ugledu v tujini, to pa posredno vpliva tudi na naše notranje življenje — in tu veliko izgubimo, ker imamo zdaj tudi velik plačilni deficit v tujini. Res je, da stalno več uvažamo kakor izvažamo, toda marsikaj smo izgubili tudi zaradi svoje nesolidnosti oziroma zaradi nesolidnosti teh naših zunanjetrgovinskih podjetij. Pri nas danes vse mogoče uvažajo, čeprav naša industrija ni slaba. Njena izbira je zelo velika in v naši državi je mogoče dobiti skoraj vse. Toda zaradi inercije raje kupujejo stvari v tujini. Ne gre pa tu samo za inercijo, ampak pravzaprav za to, da bi nekaj z lahkoto zaslužili tudi zase. Ljudje odhajajo v tujino in pogosto kupujejo tudi tisto, česar ne potrebujemo, ker da je tam ceneje. Toda mi to plačamo z valuto, ki nam je primanjkuje. Danes smo dolžni tujini kakih 800 milijonov dolarjev, naš deficit pa stalno raste. V takšnem položaju se moramo nasloniti na svoje lastne notranje sile, moramo zmanjšati uvoz in povečati izvoz.

Videli ste, da smo takoj po seji Izvršnega komiteja CK ZKS sprejeli nekaj nujnih ukrepov, med njimi tudi prepoved uvoza avtomobilov. Ta prepoved bi morala začeti veljati, mislim 2. maja. Kaj pa se je zgodilo? Na našo mejo je dan preden bi morali spustiti rampo, prišlo dva tisoč avtomobilov. Pomislite, dva tisoč avtomobilov! Naj velja vsak izmed njih samo tisoč dolarjev, pa zneso to že dva milijona dolarjev, to pa ni majhen znesek. Razen tega jih je mnogo nedvomno še ostalo zunaj in ne bodo tako lahko prišli noter. Koliko pa smo razen tega uvozili raznih nepotrebnih stvari v tem letu? Dobro, avtomobil je potreben, čeprav je mogoče vprašati, kako je kdo prišel do nega. Bile pa so še razne druge stvari. Eno je gotovo — da bi treba uvedli določeno kontrolo, in to ne samo, kadar gre za avtomobile, ampak tudi glede hiš. Kajti vse te stvari so videli naši ljudje in pričakujejo od nas, da tudi v tem pogledu popravimo, kar je nepravilno. (Močno odobravanje, vzklikanje tovarišu Titu in ZKS.)

Kakor vidite, tovariši in tovarišice, se je nabralo veliko napak in zdaj ni mogoče pričakovati, da bi jih popravili vse naenkrat. Dobro moramo zavijati rokave, da bi nam uspelo naprej preprečiti, da bi se stvari razvijale tako kot doslej, potem pa da bi jih postopno popravili.

Doslej kolektivi niso izkorisčali pravic, ki jih imajo

Zdaj bi se povrnil k nekaterim vprašanjem, ki sem se jih dotaknil že malo prej. V čem je bila na primer slabost nekaterih naših delovnih kolektivov? V tem, da niso izkorisčali pravic, ki jih imajo. Kajti če delovni kolektiv upravlja po svojih organih, potem mora nositi tudi odgovornost in ne sme dovoliti takih stvari. Razume se, da na drugi strani ni mogoče valiti krivde samo na direktorje, niti uprizarjati proti njim splošne gornje. Imamo zelo dobre direktorje, izvršne ljudi, izvršne tovariše, ki jim nikoli ni prišlo na misel, zahtevati večjo plačo od tiste, ki so jim jo določili delovni kolektivi. So pa tudi takšni direktorji, ki so gledali, kako bi čim več zlahka zaslužili in ki se niso menili za to, kaj je sklenil kolektiv. Tak direktor se je povezoval z nekaterimi voditelji iz krajevnih oblasti in je paševal v svojem podjetju. Tamu je treba napraviti konec. Delovni kolektivi naj izkoristijo vse svoje pravice, ki jih imajo, da bi čim bolj pravilno organizirali proizvodnjo in izvajali notranjo delitev, to je določali plače. To je dolžnost delovnih kolektivov. Danes zveni smešno, kadar kdo pravi, da bo stavkal, če se položaj ne zboljša. Proti komu bodo stavkali? Proti samim sebi! Takih stvari ni moč dovoliti, če pa nekdo ni na mestu, ga je treba odpustiti. Za take anomalije smo odgovorni tudi mi zgoraj. Če pride nekdo k meni, jaz pa mu ne pomagam, pomeni, da potem tudi mene ni treba na tem mestu, na katerem sem. Isto velja tudi za vsakega drugega voditelja. Vsakdo ima pravico zahtevati, da je treba odpraviti tisto, kar je v napoto, da bi lahko čim bolj uporabil svoje ustvarjalne sposobnosti, umske in fizične.

Na drugi strani se prav zaradi takih slabosti, o katerih sem govoril malo prej, slablo dviguje nivo dela, čeprav bi bilo mogoče ponekod storiti v tem pogledu veliko več. Delavec ima pravico dobiti nekaj od tistega presežka, ki ga ustvarja. Te njegove pravice mu ne moremo odreči. Slabega dviganja nivoja dela je v marsičem, se mi zdi, krivo tudi to, da je prišlo do nekakšne apatije, do nekakšnega nezaujanja, da delavec ne bo dobil dela tistega, kar ustvarja. Toda sprejeti bodo predpisi, ki bodo omogočili, da bo delavec dobil tisto, do česar ima pravico in kar je zaslužil. Jasno je, da se ne moremo strinjati s tem, da se deli presežek tam, kjer ne ustvarjajo nobenega dobička, v podjetjih, kjer proizvodnja stagnira, kjer je produktivnost dela vedno ista. Če se v takšnih podjetjih plače skokovito dvigajo, na čigav račun gre to? To gre nujno na račun nekega drugega delavca, drugega delovnega človeka. Delavci morajo skrbeti, da bodo ustvarjali presežek vrednosti oziroma dobiček, ki ga lahko razdelijo. Jasno je, da je tudi vprašanje, kako ga razdeliti. Če ga bodo delili tako, kot so ga doslej, potem delavci ne bodo imeli nobene volje, da bi se bolj trudili pri delu. Delavec mora videti, da ima sam korist od povečanja proizvodnje. Te stvari morajo delovni kolektivi sami popravljati. (Odobrovanje.)

Govora je bilo tudi o tem, da se delavsko samoupravljanje ni uveljavilo v polni meri. Toda delavsko upravljanje je bilo za nas edina rešitev in pomagalo nam je, da je naša država tako hitro napredovala, da so naši delovni ljudje v polni meri izrazili svojo ustvarjalno sposobnost in energijo. Tudi to je temelj, na katerem smo lahko tako hitro gradili.

Sedaj pa je prišel čas, ko je treba nekatere stvari popraviti, da bi delavci znova s še večjim elanom napredovali, kajti delavci so sedaj dokaj sposobnejši in imajo precej več izkušenj kot prej. Zavedajo se vsega tega, bomo morali storiti ukrepe, da bi se te stvari v podjetjih uredile tako, kot je to najbolje za interese naših delavcev in naše skupnosti kot celote.

Braniti moramo našo največjo pridobitev - bratstvo in enotnost naših narodov

Dovolite mi, tovariši in tovarišice, da povem nekaj besed tudi o slabostih v našem političnem življenju. Nekatere izmed njih sem že omenil. V zadnjem času ni malo takšnih škodljivih pojavov, kot so lokalizem in šovinizem, ki nastaja zaradi materialnih vzrokov in nepazljivosti komunistov. Nekateri komunisti so pozabili na širše interese celotne skupnosti. Nekateri komunisti vidijo samo svoj najožji krog, tako da je prišlo tudi do političnega nezadovoljstva in nepravilnosti v posameznih republikah. Morje krvi smo prelili za bratstvo in enotnost naših narodov in nikomur ne bomo dovolili, da se dotika ali da nam od znotraj ruši to bratstvo in enotnost (Navdušeno odobravanje in vzklikanje k bratstvu in enotnosti jugoslovanskih narodov in tovarišu Titu.) Te politične slabosti in nepravilnosti so posledica kulturnega razvoja v naši državi. V nekaterih naših republikah se pri meščanskih piscah dogajajo takšne stvari, da je preprosto nemogoče razumeti, kako je mogoče kaj takšnega v socialistični državi. Ljudje se vračajo nazaj v svojo zgodovino, brskajo po njej in pozabljajo na bodoči razvoj naše socialistične skupnosti kot celote. Niti ena izmed naših republik ne bi bila nič, da nismo vsi skupaj! Moramo ustvarjati svojo zgodovino, svojo jugoslovansko socialistično zgodovino, enotni tudi v prihodnje, ne da bi se dotikali nacionalne pravice posameznih republik, da goje svoje tradicije, ne na škodo, marveč v interesu celotne skupnosti, zaradi medsebojnega dopolnjevanja! To je naša pot in to hočemo, nečemo pa razbijanja naše enotnosti zaradi različnih stvari. Mi ne mislimo kot nekateri meščanski elementi, ki se niso zili s socialistično mislijo v našem razvoju, da se moramo vračati na staro pot. Oni so tudi tisti, ki vplivajo na nekatere komuniste.

Dovolili smo, da se marsikaj piše po našem časopisu. Poglejte nekatere časopise in razne članke in videli boste, kako destruktivno delujejo. Celo našo mladino nam zastrupljajo. Človeka naravnost zaboli, ko vidi, kako se je ta šovinizem razpasel tudi pri naši mladini. Mislim, da to ni prišlo iz oblakov, marveč iz hiše, od starejših. Braniti moramo našo največjo pridobitev, bratstvo in enotnost naših narodov, ker nam le to mogoče nadaljnjo ustvarjalno pot naprej, ustvarjanje močne socialistične skupnosti in srečnejšega življenja naših ljudi. Celo sedaj, 15 in več let po vojni, moramo še zmeraj govoriti o bratstvu in enotnosti, čeprav bi to moralo biti že kri in meso vsakega jugoslovanskega prebivalca. — (Vzkliki bratstvu in enotnosti.)

Govorec o naših slabostih, sem omenjal predvsem tiste subjektivne, čeprav obstajajo seveda tudi objektivne. Tako na primer spadata lanskega suša in slaba žetev med objektivne vzroke, čeprav nista najvažnejša vzroka. Prav tako ni toliko pomembna tudi letošnja poplava, zakaj bili smo že v mnogo težjih situacijah in vse to bomo z lahkoto obvladali, če bomo enotni, če odpravimo vse te anomalije in napake, v začetku vsaj tiste, ki so najostreje, pozneje pa vse. Naš socialistični razvoj mora mirneje potekati, tako da ga vsak državljani razume in da, kadar je težko, razume tudi od kod prihajajo težave ter da se bo zavedal, da mora izpolnjevati svoje dolžnosti do skupnosti kot celote. Decentralizacija pri nas je zato, da bi se bolj razvijala ustvarjalna pobuda, da bi se lažje upravljalo, ne pa zategadelj, da vsak dela, kar hoče. Vsakdo mora gledati na našo celotno skupnost, na vse, kar je v interesu skupnosti, kajti to, kar je v interesu celotne skupnosti, je gotovo tudi v interesu vsakega posameznika, vsake lokalne enote in komune.

Na socialističnih združnih gospodarstvih smo dosegli velike uspehe

Rad bi vam, tovariši in tovarišice, povedal nekaj tudi o našem kmetijstvu. Tudi v tej panogi smo imeli nekaj težav zaradi objektivnih razlogov, toda v kmetijstvu smo dosegli tudi velikanske uspehe. Razume se, da na socialističnem sektorju, ne pa na tistih majhnih parcelah, ki se kot preproge razprostirajo ena pri drugi. Te majhne površine niso mogle prehraniti niti kmeta. Velike uspehe smo dosegli na socialističnih združnih gospodarstvih, ki se skupno obdelujejo in kjer uporabljamo sogob-

na tehnična in druga sredstva, ki dajo lahko velike donose. Te visoke ravni nismo dosegli v celotnem kmetijstvu, ker obsega socialistični sektor le kakih 12%. Hitro ne zadostuje, da prehrani celotno Jugoslavijo in vsa njena mesta. Zato moramo razširjati socialistični sektor. Za doseg tega cilja uporabljamo različne metode, odkupujemo zemljo, se pogajamo z individualnimi kmeti itd. Toda tudi v tem pogledu moramo iti precej hitreje, da bi dosegli, da nam bo zadostovala naša lastna proizvodnja, in ne le za eno leto, marveč da ustvarimo tudi rezerve. Ne moremo biti odvisni od pšenice, ki jo uvažamo iz Amerike in drugih držav, marveč jo moramo zagotoviti iz lastnih sredstev. V tem pogledu moramo pogumneje napredovati. Naši kmetje morajo vedeti, da napredek na majhna krpci zemlje ni nikdar dolgotrajnejši niti sigurni in da je zato potrebno skupno delo. Ne bomo sedaj obnavljali kolhozov, toda apeliramo na zavest naših kmetov, da se združujejo zaradi boljšega in sodobnejšega obdelovanja zemlje.

To so naše skrbi v kmetijstvu, kateremu moramo dati tudi večja sredstva, prav kot moramo izboljšati tudi način, po katerem dajemo ta sredstva. Kajti tako kot se dela sedaj, ni v redu. Večja sredstva moramo pustiti republikam, ki najbolje vedo kje jih je najrentabilneje vložiti, ne pa, da vse kar naprej dajemo od zgoraj. Jaz sem, tovariši, proti temu dajanju od zgoraj. Mi jemljemo od spodaj in potem dajemo od zgoraj, pri tem pa se doberšen del izgubi na poti po bankah. Sedaj so primeri, da banke delijo svojim uslužbencem po 18 plač na leto. Kaj so zaslužili in odkod imajo to? Ali so kaj storili? Kot sem malo prej dejal, mislim, da morajo materialna sredstva, ki se spodaj ustvarjajo, tudi ostati spodaj, in da se porabijo za tisto, kar je predvideno. Od zgoraj lahko nadziramo zaradi koordinacije in pravičnega izpolnjevanja planov. Razume se, da ne gre pri tem za takšno strogo kontrolo, ki bi preveč ovirala ljudi, marveč za takšno, ki bi upoštevala, da je treba ta sredstva namensko porabljati, ne pa, da potujejo sem in tja in da jih potem spodaj primanjkuje. Vidite, to sem vam hotel, tovariši, povedati o nekaterih slabostih, ki zavajajo naše kmetijstvo.

Sprejetje novih zakonov in drugih predpisov bo prvi naš ukrep

Eden izmed prvih naših ukrepov mora biti sprejetje novih zakonov in drugih predpisov. Nekateri izmed njih so že gotovi, druge bo ta mesec obravnavala skupščina, prav tako pa se pripravljajo zakoni in drugi predpisi, o katerih bomo razpravljali naslednji mesec. Tu pridejo v poštev zakon o družbenem nadzorstvu in kontroli in zakon o notranji trgovini. Ti zakoni bodo zelo natančni. Zakon o kontroli cen bo natančno govoril, kaj se bo zgodilo, če bo nekdo skušal vsiliti večje cene kot je to potrebno. Prav tako bomo izpopolnili tudi kazenski zakon. Pripravljamo predpise za gospodarski kriminal. Da me boste razumeli, vam moram povedati, da to ne bo nov zakon, marveč dopolnilo sedanjemu zakonu. Kako je bilo doslej glede tega? Če je nekdo ukradel pet, šest ali sedem milijonov dinarjev, je bil obsojen na dve leti in tako je zaslužil več kot če bi bil v tujini. Če pa je dobil pri tem še pogojni odpust, potem pa je v letu in pol zaslužil lepe denarce. In še ga nekje znova postavijo za blaginjaka! Sedaj to več ne bo tako lahko. Sprejeli bomo dopolnilo zakona, ki bo zelo oster ne le glede sojenja, marveč tudi glede prestajanja kazni. Kajti te anomalije in ta gospodarski kriminal pri nas so bili večinoma posledica preveč velikega liberalizma. Pri tem nismo delali napak samo mi zgoraj, marveč so tudi spodaj znova jemali ljudi, ki so kradli, na delo, ali na so jih pošiljali v druga podjetja na ista mesta. Tisti, ki kradejo skupnosti in delovnim ljudem, zaslužijo najostrejšo kazen (burno odobravanje).

Razen tega moramo ponekod revidirati tudi zakon o pokojninah, kajti že sedaj smo prišli do tega, da znašajo naše socialne dajatve okrog 400 milijard dinarjev letno. Te dajatve so v zadnjem času rasle kar v geometrični progresiji. Tudi tu moramo videti, kaj je treba spremeniti, ne tako, da bo prizadet nekdo, ki je upravičen, marveč tako, da se ne bi več dogajalo, da bi neusmiljeno razširjali sredstva, kar se je čestokrat dogajalo. Preprosto se je samo jemalo in dajalo. Zato bomo morali glede tega opraviti revizijo.

Prav tako pripravljamo tudi zakon o zunanji trgovini, o prometu blaga s tujino, tako da bodo zakonsko rešeni tudi problemi s tega področja. To je bilo treba storiti zaradi vsega tistega, kar sem nekoliko pred tem povedal, zaradi različnih slabosti.

Nadalje moramo prav tako sprejeti tudi zakon o ustanovitvi komisij za izvajanje predpisov o delitvi čistega dohodka. To je treba v zvezi s tistim, o čemer sem prav tako že prej govoril, zaradi pravičnejše delitve čistega dohodka. Tudi to bo urejal zakon, tako da se ne bo dogajalo, da bi nekdo delal, kar se bi mu zdelo. Sprejeli bomo tudi zakon o družbenem knjigovodstvu.

Vse to so ukrepi, ki naj bi odpravili slabosti, o katerih sem govoril. Razen teh zakonov bomo sprejeli tudi določbe, ki bodo izpopolnile predpise že obstoječih zakonov tam, kjer je treba zakone prečistiti in vskladiti z našimi današnjimi potrebami in razvojem.

Poleg teh zakonov, ki jih sedaj sestavljamo, pripravljamo, kot veste, tudi načrt nove ustave. Odložiti smo morali sprejetje nove ustave do letošnje jeseni zato, ker je to zelo kočljivo delo, pri katerem je treba vsa vprašanja zelo pazljivo, vsestransko in temeljito proučiti. Kajti, kadar se zakoni pripravljajo v naglici — in mi smo jih dostikrat v naglici pripravljali — vsebujejo precej praznin, ki omogočajo ljudem, ki nimajo dovolj čuta za interese celotne skupnosti, da poiščejo vsako luknjico in da skušajo tako z lahkoto pridobiti nekaj za sebe. Naša nova ustava bora biti osnova, temelj našega nadaljnjega družbenega razvoja in usmerjevalec naših notranjih dogajanj. Sedaj pripravljamo načrt naše ustave, toda to ni lahko delo, ker je treba, kot sem dejal, vse stvari vsestransko osveteliti, ker ne smemo dopustiti, da bi ustava vsebovala praznino, ki bi omogočala takšne stvari, o katerih sem govoril. Narobe, treba je, da bodo ustave odločbe takšne, da bo moral vsakdo, ki ima slabo vest, dobro paziti, kaj dela. Kajti če lahko izgraja zakon, ne bo mogel izgrajiti ustave. Kdor pa bi to storil, tega bi doletele hude posledice.

Hotel sem vam to povedati, tovariši in tovarišice, da boste vedeli, kaj sedaj delamo, kaj pripravljamo in kako mislimo popraviti napake in slabosti, o katerih sem govoril in katere nasploh obstajajo pri nas. To ne gre in ne bo šlo tako hitro, kot bi želeli tako jaz kot drugi tovariši, kot bi to želeli tudi vsi vi, vse naše ljudstvo. To ne gre tako hitro, zaka laže je nekaj pokvariti kot popraviti tisto, kar ni dobro.

To so posamezni ukrepi, ki jih bomo sprejeli in ki smo jih že začeli sprejemati. Toda takšni ukrepi ne zadostujejo — treba je, da vsi naši delovni ljudje, da vsi budno spremljamo, če nekdo ne izgrava teh naših ukrepov. Treba je, da nam pri tem vsi vi pomagate, zakaj, kot sem dejal, ukrepi sami ne zadostujejo, treba je spremeniti tudi ljudi. Poleg tega je treba, če se nekdo v raznih vodstvih ni izkazal dovolj sposobnega, takega človeka zamenjati. Nismo mesto takšnih ljudi je treba pripeljati nove. To je potrebno in razumljivo v takšnem dinamičnem družbenem razvoju kot je naš socialistični razvoj.

Z eno besedo, storili bomo vse, kar moremo in kar mislimo, da je treba storiti, da bomo, kadarkoli stopimo pred naše ljudi na takšnih zborovanjih, lahko vsem odkrito gledali v oči in da bomo lahko rekli, da smo storili tisto, kar se je od nas pričakovalo. Bodite prepričani, da tako bo, dokler smo na tem mestu (burno odobravanje, ploskanje in vzklikanje tovarišu Titu in CK.)

Doseči maksimalno enotnost, da bi naši državni zagotovili miren razvoj

Tovariši in tovarišice, tu danes nisem mislil govoriti bolj na široko o naši zunanji politiki. Hotel sem samo dati poudarka temu našemu notranjemu razvoju, opozoriti na te naše razne slabosti, ker je to za nas najbolj bistveno. Toda ker je naš notranji razvoj v marsičem odvisen tudi od zunanjih dogodkov, od tega, kar se godi drugod po svetu, moramo vendarle povedati nekaj tudi o položaju na svetu. Sedanji mednarodni položaj ni ravno rožnat. Kakor vidite, se poskusi z atomskim orožjem nadaljujejo. Tem ljudem ni mar, kaj misli javnost vsega sveta o tem. In vidite, zdaj nadaljujejo ZDA z eksplozijami atomskih bomb. Nekaj so jih že opravili, ne daljevali pa bodo z eksplozijami še do konca tega meseca. Kakšne posledice bo to imelo za življenje ljudi, za vsa živa bitja na zemlji, to bodo občutili bodoči rodovi, to pa se čuti že danes. Posledice tega so strašne in hude. To orožje in poskusi z njim niso samo kot vojno sredstvo nekaj, kar je pomjmljivo zdravemu človeškemu razumu, ampak škodljivi tudi kot poskusi, ki jih opravljajo. Kaj po teh poskusih bo verjetno tudi Sovjetska zveza opravila nove poskuse, ker so jih ZDA doslej vedle kakih 180, Sovjetska zveza pa kakih 106.

Vprašanje razorožitve prav tako še ni rešeno. Ogromna denarna sredstva raznih narodov, ki bi lahko osrečila ljudi, dandanes razsipajo z vrtočev naglico, namesto za blaginjo ljudi odštevajo astronomske vsote za proizvodnjo teh uničevalnih sredstev. Na tem področju bo Jugoslavija dosledno vztrajala in se borila proti atomskim eksplozijam — kot ste nedavno posneli iz naše izjave, ki se je nanašala na to — prav tako kot se bo borila tudi za razorožitev, za mir in za enakopravno mednarodno sodelovanje.

Tovariši in tovarišice, vi veste, da sem bil nedavno v Egiptu — da vam omenim tudi ta problem — in se tam razgovarjal v zvezi s problemom Evropskega skupnega trga. Prišli smo v neugoden položaj. Ne samo mi, ampak večina držav, ki so izven teh skupnosti — ker imamo SEV in evropsko skupnost, katerih sicer ni mogoče obravnavati na isti način, ker ima evropska skupnost drugo obliko, ki pa pomenita diskriminacijo in prepad nasproti drugim. Zaradi tega moramo nekako sprejeti potrebne ukrepe, da bi se zavarovali. Že danes čutimo posledice tistega, kar se dogaja v Evropi, in mislimo moramo na to, kam s svojimi proizvodi. Razvijati moramo stike in se dogovarjati z mnogimi državami Azije, Afrike, pa tudi Evrope in Latinske Amerike, da bi našli način kako odpraviti diskriminacijo zaprtih trgov nasproti tistim, ki niso vključeni vanj. Proučiti moramo, na kakšen način bomo temu kos in kako preprečiti, da od tega ne bomo imeli preveč škode. Veliko je stvari, ki jih moramo spremeniti. Ne bomo na primer kupovali nekaterih surovin na Zahodu, če jih proizvaja nek afriška ali druga država, ampak neposredno v Afriki ali v Latinski Ameriki oziroma Aziji. To bil razlog za razgovore, ki smo jih imeli, in zdaj v zvezi s tem pripravljamo konferenca gospodarskih strokovnjakov, na kateri naj bi vse te stvari proučili in razpravljali o njih.

Poleg vseh teh skrbi, ki jih imamo v naši državi, moramo skrbeti tudi za te stvari, kar smo zani na ta svet, da bi nekako prišli iz takšnega položaja in da ne bi prišli v še težavnejši položaj, v katerem smo danes. Prav tak položaj, kakšen je, ustvarja in kakršen je zdaj, nam dokazuje, da je potrebno, da v svoji državi razen maksimalnega varčevanja dosežemo tudi maksimalno enotnost, enotnost misli in drugega, da bi se lažje uprli kakršnim pritiskom od zunaj in da bi zagotovili naši državi miren razvoj in nadaljnji napredek naše družbe.

Vidite, tovariši in tovarišice, to sem vam danes hotel povedati. Zelim vam veliko uspeha pri nadaljnjem ustvarjalnem delu!

Prilagajanje potrebam

V SKLADU S PERSPEKTIVNIM RAZVOJEM ČEVljARSKE INDUSTRIJE — NUJNA BO SPECIALIZACIJA OBRATOV OBEH ZDRUŽENIH PODJETIJ

Gospodarski pogoji oziroma razmere na tržišču terjajo čedalje bolj od slehernega kolektiva več prožnosti. Današnji čas zahteva hitro prilagajanje vsem spremembam, ki se dokaj hitro pojavljajo v poslovnem svetu. Splošen gospodarski napredek in s tem povečana stopnja življenjskega standarda sta že pred leti vnesla v naše gospodarske kroge misel o združevanju nekaterih podjetij. Ne glede na to, da so posamezniki nekatera taka združevanja komentirali po svoje in — kar je glavno — napačno, pa je nedvomno vsako združevanje, ki je temeljilo na zdravi osnovi, že pokazalo večje ali manjše uspehe.

S prvim majem se je tudi Obrtno podjetje čevljarna »Storžič« Visoko pripojila k Industriji obutve Planika Kranj. S tako združitvijo sta se strinjala tako delovni kolektiv čevljarna »Storžič« kakor tudi delavski svet Planike Kranj. V svojih sklepah pristojna organa navajata, da je pripojitev gospodarsko povsem upravičena. Pri razpravah o združitvi je delovni kolektiv čevljarna »Storžič« Visoko upošteval tudi perspektivni razvoj čevljarske industrije in dejstvo, da majhno obrtno podjetje

je nima zadosti pogojev za nadaljnje samostojno gospodarjenje in niti za uspešno uveljavljanje na

KRANJSKI GLAS

tržišču. Slednje pa je prvi pogoj za uspešno poslovanje.

Z istim datumom kakor čevljarna »Storžič« Visoko se je pripojilo k podjetju Avtopromet Kranj tudi obrtno podjetje Agroservis Kranj. Smotno gospodarjenje obeh podjetij, ki naj v enotni organizaciji opravljata avtomehanske in servisne usluge, je mogoče izvesti le pod enotnim vodstvom in z združitvijo sredstev obeh podjetij. V tem smislu sta razpravljala o združitvi delavska sveta pod-

jetja Avtopromet in Agroservis, ki sta sklep o pripojitvi tudi sprejela. Zdržitve osnovnih sredstev zahteva torej smotnejše izkoriščanje sredstev, enotno organizacijo; po drugi strani pa tudi specializacijo obratov obeh dosedanjih podjetij. Ob upoštevanju lokacije poslovnih prostorov dosedanjih podjetij naj bi organizirali tudi tipizirane servise, nočno dežurno službo in delavnice za popravilo težjih prevoznih sredstev. Delavska sveta obeh podjetij sta sprejela sklep o pripojitvi po temeljiti proučitvi dosedanje organizacije in prihodnjega poslovanja. Pri tem sta upoštevala naraščajočo motorizacijo in posebej organizacijo avtomobilskega prometa, katerega zahteve bodo vedno večje. Usluge in popravila bodo vedno bolj specifične, kar je razvidno že iz dosedanjega predmeta poslovanja obeh podjetij.

Do določenih sprememb je zadnje čase prišlo tudi v organizaciji prodajalnega trgovskega podjetja Tobak Kranj. Nekatere poslovne enote tega trgovskega podjetja z območja radovljiške, škofeljske in tržiške občine so se priključile k trgovskemu podjetju Tobak Ljubljana, del trgovskega podjetja Tobak Kranj (prodajna mreža na območju občine Kranj z ustreznim delom premoženja podjetja) pa Tobakni tovarni Ljubljana. — P.

BELEŽKA

KDO ZASLUŽI GRAJO

Cepprav je od naslednjega dogodka minilo nekako 14 dni, ne bi bilo prav, če bi ga puščali vne- mar. Predvsem gre za poljave, ki postavljajo nekatere otroke še bolj pa njihove starše — v ne posebno lepo luč.

Pred kratkim so na gradbišču SGP Projekt na Zlatem polju v Kranju delavci razdrli stavbiščno barako, ki je služila za shranjevanje orodja, in sestavne dele — eternitne plošče in okna — zložili v skladišnice, da bi jih kasneje odpeljali. Na žalost pa je barako doletela precej drugačna usoda. Otroci iz sosednjih blokov so se pri igri domislili čudne zabave. S kamni so se spravili nad eternitne plošče in okna. Uničili so jih in s tem prizadejali precejšnjo škodo. Se posebno ostro grajo pa zaslužijo njihovi starši, ki so z balkonov in oken mirno gledali to početje, ne da bi skušali uničevanje barake preprečiti.

Kdo torej zasluži ostrejšo grajo? — S. S.

V Kranju za Dan mladosti

V sredo se bodo na Občinskem komiteju LMS sestali predstavniki mladine različnih organizacij, da bi se pogovorili o letošnjem praznovanju Dneva mladosti v kranjski občini.

Ze pred samim Dnevom mladosti bodo v vsej kranjski občini na sporedu športna tekmovanja med mladinskimi aktivni. Na sam Dan mladosti, 25. maja, pa bo v brigadinskem mladinskem naselju »Franca Vodopivca« do-

GLASILO SZDL TUDI V VELESOVEM

Preteklo soboto je izšla prva številka glasila krajevne organizacije SZDL Velesovo pod naslovom »NAŠE DELO«. Na desetih straneh prinaša zanimive podatke o delu SZDL v zvezi s polletnimi konferencami, o delu in življenju v prosvetnem društvu »Borec« Velesovo, o zborskih volivcih in o drugih krajevnih zanimivostih. Glasilo je izšlo v 250 izvodih, kar bo dovolj, da ga bodo lahko prejemale vse hiše na tem območju. V prihodnje bo glasilo izhajalo po potrebi. — R.

25 MLADIH KONČALO POLITIČNO ŠOLO

V ponedeljek se je v Kranju končala mladinska politična šola I. stopnje, ki jo je za mlade aktiviste s pomočjo Delavske univerze priredil Občinski komitej LMS Kranj. Predavanja je obiskovalo 25 mladincev in mladink. Pred koncem šole so si slušatelji ogledali tudi mladinski dom CK LMS v Bohinju. Predavanja so prav gotovo dosegla svoj namen, saj so usposobili mladince, ki bodo posej svoje znanje prenašali na ostalo mladino v aktivih. — R.

MLADINA RADA PLEŠE

V nedeljo dopoldne so se v Galskem domu v Velesovem pričele plesne vaje, ki jih je organizirala tamkajšnja mladinska organizacija. Po prijavah sodeč se jih bo udeleževalo okrog 80 mladincev in mladink.

Se večje zanimanje pa vzbujajo plesne vaje v Zalogu, ki jih je za tamkajšnjo mladino priredilo društvo »Prežihov Voranc«. Vsako nedeljo privabi ples v tamkajšnjo dvorano 100 in več plesalcev. — C.

Prešernov zbor med najboljšimi

V dneh 16. in 17. junija bo v Mariboru revija najboljših amaterskih pevskih zborov Jugoslavije. Nastopilo bo deset zborov. Strokovna žirija, ki je izbirala zbor za to zvezno revijo, je v ostri konkurenci dala vse priznanje mešanemu pevskemu zboru »Franceta Prešerna« iz Kranja, ki bo pod vodstvom dirigenta Petra Liparja zastopal Slovenijo v kategoriji mešanih pevskih zborov.

Razen Prešernovega zbora bosta zastopala Slovenijo še »Invalidski partizanski pevski zbor« iz Ljubljane in »Slava Klavara« iz Maribora. — Ostale republike pa bodo zastopali mešani pevski zbori »Branko Krstanović« in »Abrahevič« — oba iz Beograda, »Vlahović« iz Zagreba, »Kolo« iz Sibirnika, »Proleter« iz Sarajeva in

pevska zbora iz Titograda in Bi- tolja.

Zborovska literatura, ki so jo Prešernovci pripravili za festival jugoslovanske zborovske glasbe, obsega dela Blaža Arničja, Petra Liparja in Rada Simonitija. — S.

pevska zbora iz Titograda in Bi- tolja.

Zborovska literatura, ki so jo Prešernovci pripravili za festival jugoslovanske zborovske glasbe, obsega dela Blaža Arničja, Petra Liparja in Rada Simonitija. — S.

pevska zbora iz Titograda in Bi- tolja.

pevska zbora iz Titograda in Bi- tolja.

pevska zbora iz Titograda in Bi- tolja.

pevska zbora iz Titograda in Bi- tolja.

pevska zbora iz Titograda in Bi- tolja.

pevska zbora iz Titograda in Bi- tolja.

pevska zbora iz Titograda in Bi- tolja.

pevska zbora iz Titograda in Bi- tolja.

pevska zbora iz Titograda in Bi- tolja.

pevska zbora iz Titograda in Bi- tolja.

pevska zbora iz Titograda in Bi- tolja.

pevska zbora iz Titograda in Bi- tolja.

pevska zbora iz Titograda in Bi- tolja.

pevska zbora iz Titograda in Bi- tolja.

pevska zbora iz Titograda in Bi- tolja.

pevska zbora iz Titograda in Bi- tolja.

pevska zbora iz Titograda in Bi- tolja.

HRUSICA — Vodovod na Hrusicah bo kmalu gotov. Delavci komunalnega podjetja bodo v teh dneh izkopali še zadnje metre jarka za vodovodne cevi, ki jih bodo priključili jeseniškemu vodovodu. Pri gradnji vodovoda na Hrusicah so precej prostovoljno h ur naredili tudi domačini

Investicije v gozdarstvu

Letošnji razvoj gospodarskih in družbenih dejavnosti v jeseniški občini predvideva v gozdarstvu za več kot 61 milijonov dinarjev investicij.

Precej sredstev — nad 15 milijonov dinarjev — bodo porabili za gojenje gozdov, urejanje, varstvo in odkazovanje. Prav tako bodo v gozdovih jeseniške občine zgradili nekaj novih gozdnih poti oziroma jih bodo obnovili. Tako bodo za cesto Planina—Crni vrh porabili 700.000 dinarjev, za cesto na Plavški rovt 900.000 dinarjev, nadalje je za cesto Zelenica—Zi-

rovnica namenjenih 4.700.000 dinarjev, za cesto Jesenice—Planina pod Golico 4 milijone dinarjev,

JESENIŠKI KOVINAR

za cesto na Javorniški rovt 5 milijonov dinarjev itd. Za razna druga komunalna gozdna dela pa bodo porabili okoli 22 milijonov in pol dinarjev.

Iz programa je zaradi pomanjkanja sredstev in zaradi nujnosti

gradnje cest na drugih trenutno bolj potrebnih področjih odpadla gradnja ceste na Srednji vrh, za kar je bilo predvidenih 6 milijonov dinarjev. Ta sredstva so bila prenešana na gradnjo ceste na Javorniški rovt (2 milijona dinarjev) in na gradnjo ceste na Planino (4 milijone dinarjev). Prav tako so namenili več sredstev, kot je bilo najprej predvideno v načrtu, za cesto na Zelenico in zmanjšali vsoto (po predlogu zbora volivcev na Planini) za cesto na Crni vrh od 1 milijona dinarjev na 700.000 dinarjev.

M. Z.

Ob Dnevu mladosti na Jesenicah

Na sporedu številne prireditve

Jesenice, 8. maja — Včeraj in danes so se na Občinskem komiteju Ljudske mladine na Jesenicah pogovorili o praznovanju letošnjega Dneva mladosti v jeseniški občini.

Mladina na Jesenicah je s praznovanjem začela pravzaprav že 7. aprila, ko je startala z Jesenic zvezna STAFETA MLADOSTI. Tedaj so bila na sporedu številna tekmovanja in razne kulturne prireditve. Mladi se v zadnjem času na Jesenicah na sam Dan mladosti, 25. maj, še posebej pripravljajo. Ze ves teden pred 25. majem bodo na sporedu številna tekmovanja med mladinskimi aktivni, poseben pomen pa gre pripisati mladinskemu športnemu troboju Gimnazija — Železarski izobraževalni center — Železarna. Tam se bo srečala šolska in delavska mladina. Tekmovali bodo v odbojki, namiznem tenisu, nogometu, kosariki, šahu in streljanju. V športnih igrah se bodo v okviru praznovanja srečali tudi mladi gradbinci. Posebno obeležje praznovanja 70. rojstnega dne tov. Tita bo tudi srečanje jeseniške mladine na Pristavi v Javorniškem rovtu. Organizirali bodo tudi množičen tros po ulicah Jesenic, na sporedu bodo gasilske vaje pionirjev, avli osnovne šole »Prežihovega Voranca« pa bodo odprli mladinsko likovno razstavo. Na večer pred praznikom, 25. majem, bo v gledališču »Toneta Cufarja« slovesna akademija.

V okviru praznovanja Dneva mladosti bo na Jesenicah od 21. do 24. maja tudi mladinski glasbeni fe-

stival, kjer bodo nastopili mladinski pevski zbori, orkestri in drugi.

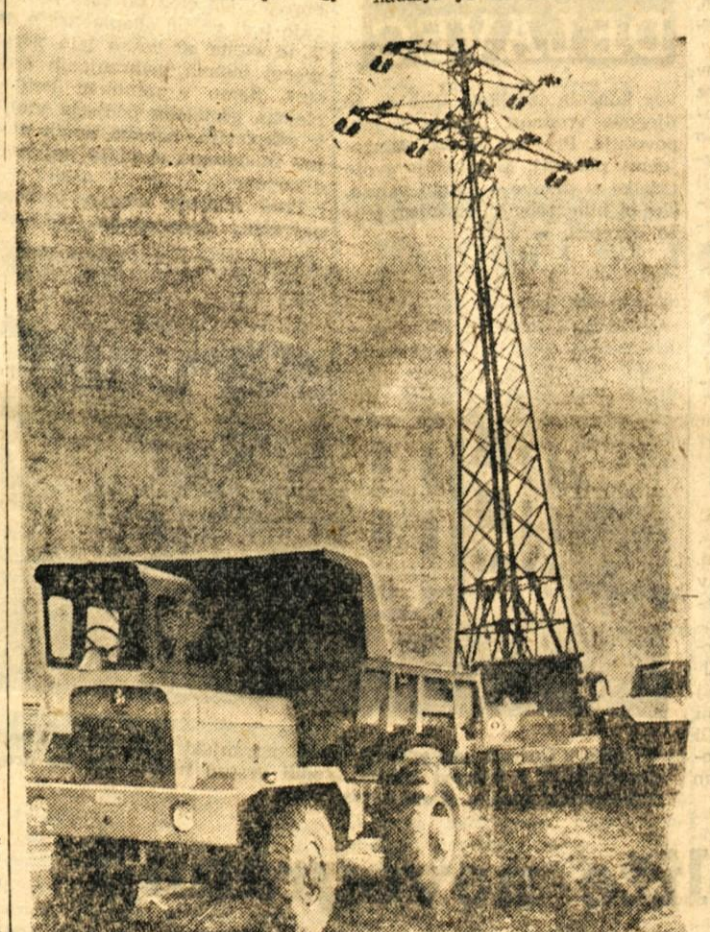
Razen tega so v vsakem kraju jeseniške občine pripravili še svoj lokalni program; s tem bodo dostojno proslavili letošnji Dan mladosti in hkrati rojstni dan našega Tita. — M. Z.

POTREBNIH JE ŠE 20 MILIJONOV DIN

Letos pozimi je bil v Kranjski gori odprt prenovljen hotel »Razor«. S preureditvijo so pridobili precej prostora, zlasti za kuhinjo in restavracijski del. Prižidali pa so tudi nov trakt, ki pa ga do- slej še niso končali. Primanjkuje jim namreč še okoli 20 milijonov dinarjev. Teh sredstev podjetje samo nima, zato z gradnjo letos tudi ne bo nadaljevalo. (Kot so nam povedali, računajo, da bodo dobili kredit.) — M. Z.

UGODNA MENJAVA

Menjalna služba tujih valut pri nas šele v zadnjem času dobiva pravo obliko, predvsem s tem, ko so uredili menjalnice že v skoraj vseh večjih turističnih krajih na Gorenjskem. Menjalna služba se je zlasti močno utrdila tudi v Kranjski gori, kamor zahaja že precej tujih turistov. V letu 1960 so zamenjali tujih valut (največ mark) za 51.159.643 dinarjev, lani in do marca letos pa že za 143.795.632 dinarjev — M. Z.

JESENICE — Po končanem delu pri gradnji novih valjarn na Belškem polju, se vsak dan zberejo vo zila pod električnim drogom, kjer imajo svoje »domovališče«. Zjutraj pa spet startajo na delo. V tem trenutku jih je ujel tudi naš fotoreporter. Z zemeljskimi deli bodo morali seveda pohiteti, če hočejo, da bo rekonstrukcija opravljena do roka

Foto: F. Perdan

Kmetijstvo in njegovi problemi v jeseniški občini

Proizvodnja ne zadovoljuje potreb

Uspešna socialistična preobrazba vasi ni odvisna samo od delovanja ekonomskih pogojev in upravnih ukrepov, pomembno vlogo imajo pri tem tudi politične in družbene organizacije. Zato moramo pri ocenjevanju doseženih rezultatov upoštevati, da je naša socialistična praksa na vasi še zelo mlada.

Ce v kratkem analiziramo stanje in možnosti razvoja kmetijstva in gozdarstva v jeseniški občini, med drugim lahko ugotovimo, da področje občine meri skupaj 37.463 ha. Od tega je 714 ha njiv in vrtov, 59 ha sadovnjakov, 733 ha travnikov, 1.925 ha senože- ti, 3.250 ha pašnikov, 20.383 ha goz- dov in 10.399 ha nerodovitne zemlje. Kmetijstvo zaposluje v jeseniški občini samo še 486 kme- tijskih proizvajalcev ali 3,5 od- stotka vseh zaposlenih, ki ustva- rijo 2,1 odstotka skupnega narod- nega dohodka občine.

POTREBA PO KMETIJSKIH PROIZVODIH

Problem za organizirano kme- tijsko proizvodnjo v jeseniški občini so polkmetje, ki jim je še vedno kmetijstvo le dodatni vir

dohodkov. To gotovo bistveno vpliva tudi na samo kmetijsko proizvodnjo in potrebe jeseniškega trga po kmetijskih pridelkih. Po podatkih je potrebno letno za jeseniški trg 1.370 ton mesa, 600 ton sveže zelenjave, 50 ton mleč- nih izdelkov, 750.000 litrov mle- ka in 1 milijon jajc. Če pogleda- mo, kaj je dalo kmetijstvo v je- seniški občini lani na trg, vidi- mo, da je bilo le 330 ton mesa, 120 ton povrtnine in 200.000 litrov mleka. Presežki ostalih kmetijs- kih pridelkov pa so razen krom- pirja povsem neznatni, tako da pri sedanjih proizvodnih sploh ne pridejo v poštev. Povečanje kme- tijske proizvodnje za trg bo mož- no doseči le s podružbljanjem ob- delovalnih površin in z razvija- njem raznih oblik socialistične kooperacije. Na tako pridobije- nih površinah bi bilo možno s so- dobniimi proizvajalnimi sredstvi in z ustreznimi agrotehničnimi ukrepi povečati hektarski donos in s tem večjo proizvodnjo za trg.

KAKŠNE SO PERSPEKTIVE? Ce izhajamo iz stališča, da so Jesenice velik potrošnik sveže

povrtnine, daljši prevoz iz drugih krajev pa bistveno vpliva na ce- no in kvaliteto povrtnin, potem bi bilo ekonomsko upravičeno, razviti proizvodnjo tistih vrtnin, ki v naših klimatskih pogojih dobro uspevajo.

Kmetijska zadruga Dovje-Moj- strana že pripravlja vso potreb- no dokumentacijo za gradnjo ko- košje farme z lokacijo pri Vrbi. Zato je prav, da bi prizadevanja zadruge vsestransko podprli. Z ustanovitvijo takšne farme bi lahko krili vse potrebe jeseniškega trga pa tudi drugih potrošnih centrov z jajci, piščanci in za- klano perutnino. To je pomemb- no še posebej zato, ker potrošnja teh artiklov stalno narašča. V okviru kokošje farme bi lahko ustanovili tudi sodoben vrtnar- ski objekt, v katerem bi bila za- gotovljena iz kokošje farme za- dostna količina kvalitetnega gno- ja. Zato bi se tu lahko razvil so- doben kmetijski obrat.

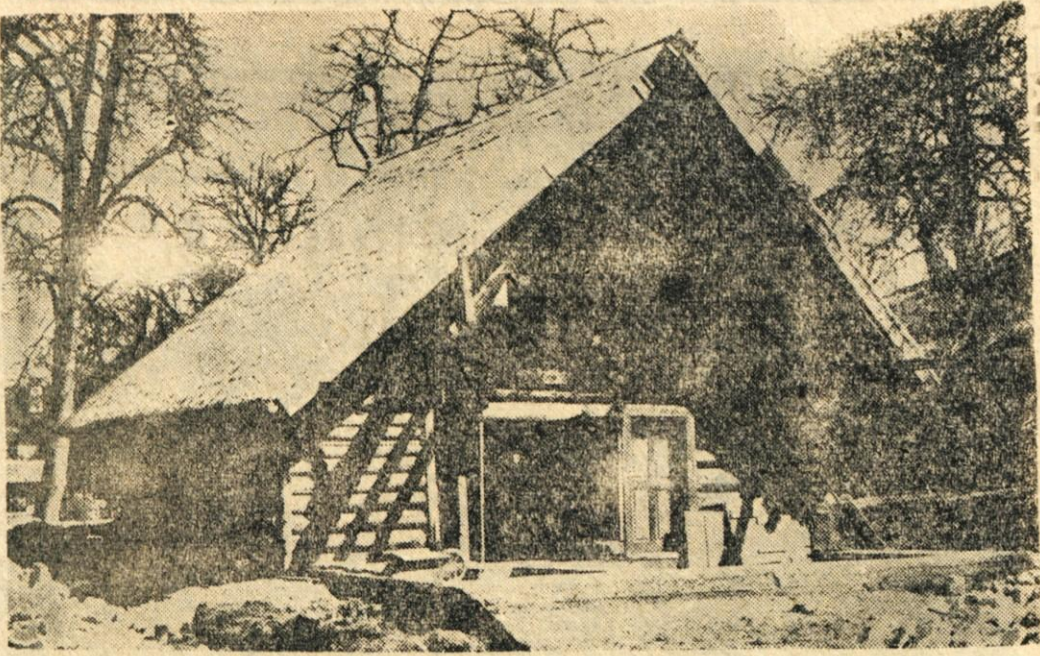
S podružbljanjem zemlje bodo najprej začeli na področju Zirov- nice. Zemljo, last privatnih kme- tov in polkmetov, bi bilo možno zbrati z odkupom in zakupom.

Zato naj bi pri Občinskem ljud- skem odboru na Jesenicah usta- novili poseben sklad, v katerega naj bi se stekalo del sredstev od dohodkov kmetijskih gospodar- stev, dohodki od prodaje zemljišč, odkodnine za uporabo zemljišč in morebitni drugi dohodki, s ka- terimi bi začeli zbirati zemljo in reševati socialne probleme sta- rejših kmetijskih proizvajalcev. Tako pridobljena zemlja naj bi se severno od železniške proge dodelila kmetijskemu posestvu Poljce, južno od proge pa kokoš- ji farmi z vrtnarskim obratom. S tem bi bila dana tudi v jeseniški občini osnova za sodobno in spe- cializirano kmetijsko proizvodnjo. Zgornjesavska dolina naj bi še naprej služila za razvoj živinore- je. Z rekonstrukcijo mlekarne v Cirkah pri Kranju bo ta sposob- na s svojim zaledjem v celoti kri- ti potrebe mleka tudi na jeseni- škem trgu. Zato je razumljivo, da gradnja nove mlekarne v je- seniškem predelu ekonomsko ni utemeljena. Proizvodnja mleka v Zgornjesavski dolini naj bi z mle- karskim obratom v Ratečah krila predvsem potrebe turizma.

Pri vsem tem pa organizacije SZDL ne bi smele spregledati po- javov, ko se z gradnjo privatnih stanovanjskih hiš na kmetijskih površinah drobi kmetijska posest.

GOSPODARJENJE Z GOZDOVI

Od okoli 1500 lastnikov gozdov v jeseniški občini se jih le še približno 270 preživlja iz dohodkov od kmetijstva in gozdarstva. V občini je skupaj 18.323 ha gozdov, od tega odpade na privatne gozdo- ve 51 odstotkov in na gozdove SLP 49 odstotkov. Lesna zaloga znaša po cenitvah strokovnjakov 3.617.000 kubičnih metrov lesa. Razumljivo je, da bo treba pri gospodarjenju z gozdovi doseči tesno sodelovanje med kmetijsko zadrugo in gozdnim gospodar- stvom, zlasti pri podružbljanju proizvodnje in privatnih gozdovih. O tem so se pogovarjali tudi na nedavnem sestanku v Mojstrani, kjer so se domenili, da bo gozdo- ve SLP I in II prevzelo v upravl- janje Gozdno gospodarstvo Bled, medtem ko bo s privatnimi goz- zdovi gospodarila v sodelovanju z lastniki kmetijska zadruga Dovje-Mojstrana. Prav s pravilno politiko do privatnih lastnikov gozdov si je zadruga že pridobila potreben ugled. Zato v jeseniški občini nimajo nobenih težav pri odkupu lesa. Zadruga je letos do 20. marca odkupila od privatnih kmetov 9.169 kubicov lesa in s tem izpolnila že 43 odstotkov let- nega načrta. — M. Živković

Škofjeloški muzej ne urejuje le notranjih prostorov s svojimi zbirkami, ampak tudi dvorišče, kjer so že postavili otle loško zgodovinsko posebnost — tipično kolibo škofjeloškega področja

IZVOZ V ŠKOFJELOŠKI OBČINI ZA LETO 1962

MLIP Češnjica bo izvozila za 159 milijonov deviznih dinarjev

Ce primerjamo podatke o izvozu gospodarskih organizacij škofjeloške občine v letih 1960 in 1961, vidimo, da se je lani izvoz povečal za 22 odstotkov ali za 54 milijonov 411 tisoč deviznih dinarjev. Vsa podjetja razen Loških tovarn hladilnikov, ki lani svojih izdelkov niso izvažala, Jelovice in NIKO, ki sta imela nekoliko manjši izvoz od predvidenega) so namreč presegle predvideno količino in vrednost izvoza. Za leto pa imajo gospodarske organizacije v načrtu kar 72,7 odstotno povečanje izvoza, pri čemer ima največji delež planirano MLIP Češnjica, ki namerava izvoziti svoje artikole v vrednosti 159.519.000 deviznih dinarjev.

V primerjavi z lanskoletnim izvozom se bo ta največ povečal pri MLIP Češnjica, in sicer za 107 odstotkov, za 27 pri hotaveljskem Marmorju, za 14 pri NIKO, za 10,2 pri Jelovici, medtem ko bo izvoz Seširja predvidoma manjši kot lani — za okrog 1,5 odstotka. Pri tem podjetju bo sicer izvoz tulcev še napredoval, vrednost izvoza pa bo manjša kot lani predvsem zato, ker so lani izvozili za več kot 4 milijone deviznih dinarjev dlak, kar pa letos ni v načrtu.

Največjo vrednost izvoza — kot smo že omenili — bodo dosegli pri MLIP Češnjica, za 90 milijonov 984 tisoč deviznih dinarjev pri Seširju, za 76.800.000 deviznih dinarjev pri NIKO, za 60.160.000 pri Jelovici, za 60.000.000 pri Gorenjski predilnici in prav toliko

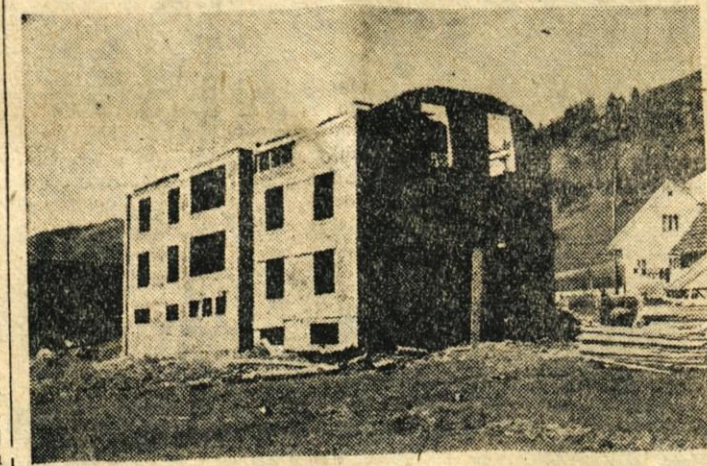
pri Loških tovarnah hladilnikov ter za 12.000.000 deviznih dinarjev pri Marmorju. — Skupaj bo vrednost izvoza gospodarskih organizacij loške občine znašala 519 milijonov 463 tisoč deviznih dinarjev, kar je 72,7-odstotno lansko povečanje.

Podjetje NIKO iz Zeleznikov bo letos predvsem povečalo izvoz malih elektromotorjev za gospodinsko uporabo. Pri Jelovici so že lani spremenili strukturo izvoza, saj so glavni poudarek dali izvozu furnirja in montažnih weekend hišic, za leto pa predvidevajo še večji plasman teh hišic in nekoliko manjši izvoz furnirja. Pri Gorenjski predilnici bo izvoz tudi v obliki uslug, ki jih bo podjetje izvršilo za General-export iz Beograda, posebno sedaj, ko je stekla proizvodnja kodran-

ke. Podjetje LTH je lani predvidevalo izvoz odlitkov tlačnega liva in malih rotacijskih strojev. Ker pa je podjetje potrebne stroje prejelo šele ob koncu leta, bodo omenjeni izvoz realizirali letos. Že dolejši je sklenjenih za okrog 50 milijonov din pogodb. Za izvoz gospodarskih organizacij v škofjeloški občini je značilno, da se spreminja njegova struktura. Zmanjšuje se namreč izvoz polizdelkov, povečuje pa iz-

LOŠKI DELAVEC

voz končnih izdelkov, tako da se njegova vrednost iz leta v leto povečuje. Pravilna je tudi usmerjenost podjetij, ki izvažajo svoje izdelke v države s čvrsto valuto, kar bi bilo treba v letošnjem letu še okrepiti. — J. Z.

Ob Sori v Gorenji vasi gradijo tale stanovanjski blok, nato pa bodo posamezniki v njegovi bližini gradili vrstne hišice. To bo drugi stanovanjski blok v Gorenji vasi

Vse bliže novogradnji

NAMESTO 14 LE 9-NADSTROPNA STOLPNICA ZAGOTOVLJENIH JE 252.300.000 DINARJEV

Za izdelavo zazidalnega načrta za kompleks med Cankarjevo cesto in levim delom Bistrice v Trzinu je bil že leta 1960 izdelan osnutek, kasneje pa tudi podrobnejši zazidalni načrt. Na tem prostoru naj bi nastalo novo središče Trzica z novimi gostinskimi, trgovskimi, komunalnimi in stanovanjskimi objekti. Ker gre za veliko novogradnjo, je razumljivo, da je moč takšno središče mesta graditi postopoma in vse kaže, da se bodo Tržičani zadeve lahko lotili še letos.

Tržiški trgovsko-stanovanjski center naj bi začeli graditi s stanovanjsko stolpnico, za katero že obstajajo načrti, gradnja pa bi

čeli z gradnjo stolpnice, ki bi imela devet namesto prvotno predvidenih petnajst nadstropij. V tem primeru bi bila gradnja

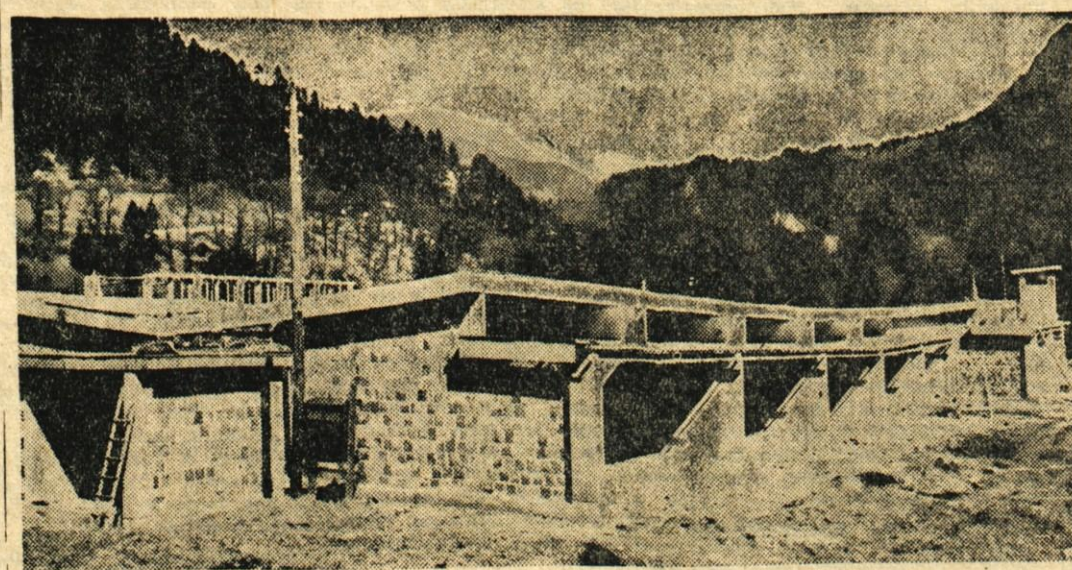
prav toliko cenejša, arhitektonski izgled Trzica pa bi takšna stolpnica morda manj kvarila kot petnajstnadstropni nebotečnik.

Kako se bo zadeva glede predvidene novogradnje odvijala v prihodnje, bo dano jasnejše sliče že v petek, ko bo zasedal ObLO Tržič in razpravljati tudi svoje predlog tudi svet za gradbene in komunalne zadeve, ki je prav gotovo zadevo temeljito premislil. — B. Fajon

TRŽIŠKI VESTNIK

veljala okoli 330 milijonov dinarjev. Ker gre za precejšnjo znesek, je nedavno upravni odbor stanovanjskega sklada pri ObLO Tržič izdelal plan soinvestiranja za razdobje 1962-1966. Soinvestiranja pa se je udeležilo le 8 gospodarskih organizacij in namesto potrebnih 330 milijonov dinarjev je zagotovljenih le 252.300.000 dinarjev. Nekatere gospodarske organizacije za takšno gradnjo stanovanj v stolpnicih niso zainteresirane, nekatere pa še do danes niso izrazile svojega mnenja oziroma možnosti ali potreb.

Spričo potrebo po novih stanovanjih in razpoložljivih sredstvih zamislili o stanovanjski stolpnici ne gre opuščati. Po nekaterih podatkih obstaja možnost, da bi za-

V neposredni bližini novega zdravstvenega doma v Trzinu gradijo še en velik in za vse občane pomemben objekt — novo šolo, ki je te dni že dobila streho

Manifestacija glasbe in mladosti

TISOČ NASTOPAJOČIH NA MLADINSKEM GLASBENEM FESTIVALU RADOVLJSKE OBČINE

V nedeljo, 6. maja, si je Radovljica nadela še posebno slavnostno preobleko, saj je bila gostiteljica mnogih solarjev, ki so se ta dan zbrali iz vseh krajev radovljiske občine, da na svojem festivalu prikažejo glasbeno kulturo in da hkrati proslavijo Dan mladosti. V dopoldanskih in popoldanskih nastopih — teh je bilo 28 — je nastopilo 13 enoglasnih in dvoglasnih zborov, sodelovali pa so tudi štirje triglasni mladinski pevski zbori. Festival je še zabeležil 4 orkestre, od tega dva tamburaška, harmonikarski in godalni orkester, dva komorna ansambli in 4 soliste. Vseh nastopajočih je bilo nekaj manj kot 1000. Radovljiski festival je bil hkrati uvod v glasbene festivale ostalih štirih občin kranjskega okraja.

Pri obnavljanju vtisov s festivala bi kazalo zapisati, da je občinski ljudski odbor Radovljice tesno sodeloval pri pripravi na prireditve in hkrati nudil tudi vso pomoč. Pa tudi sicer smo med udeleženci festivala, razen predsednika ObLO Radovljica Franca Jereta, ki je pozdravil prireditve z uvodnim govorom, opazili domala vse vidne politične, družbene in kulturne delavce občine. Morda se bodo lahko tudi festivali ostalih občin pohvalili s takšno udeležbo?

In še nekaj splošnih in posebnih vtisov, ki jih je posedoval festival. — Predvsem velja omeniti, da organizacijski plati ni bilo kaj očitati. Nastopi posameznih zborov, orkestrov in solistov so sledili v tesnem zaporedju, brez mučnih premorov. Mnogičnosti na festivalu skoraj ne bi kazalo poudarjati. Ne bo pa odveč, če bežno ocenimo same nastope. Pevski zbori so bili predvsem pristrčni. K interpretaciji programa pa bi lahko pripisali, da so bili vsi nastopi dinamični, brez kričavosti, z lepo dikcijo in dobro intonacijo. Vse zborove je še posebej odlikoval odlični glasovni material. In še: izbor glasbene literature je bil z redkimi izjemami zelo posrečen.

Primerjava letošnjega festivala z lanskim kaže razveseljivo razliko glede na množičnost in kvaliteto. Lanski festival je zabeležil 14 zborov in orkestrov s 653 pevci, razen tega tudi kvaliteta repertoarne politike in interpretacije se zdalec ni bila enaka dosegom letošnjega festivala. Takšnega mnenja sta bila tudi znana glasbenika Rado Simoniti in Blaž Arnič iz Ljubljane, ki nista štela z laškavimi pohvalami.

RADOVLJSKA KOMUNA

so sledili v tesnem zaporedju, brez mučnih premorov.

Mnogičnosti na festivalu skoraj ne bi kazalo poudarjati. Ne bo pa odveč, če bežno ocenimo same nastope. Pevski zbori so bili predvsem pristrčni. K interpretaciji programa pa bi lahko pripisali, da so bili vsi nastopi dinamični, brez kričavosti, z lepo dikcijo in dobro intonacijo. Vse zborove je še posebej odlikoval odlični glasovni material. In še: izbor glasbene literature je bil z redkimi izjemami zelo posrečen.

Primerjava letošnjega festivala z lanskim kaže razveseljivo razliko glede na množičnost in kvaliteto. Lanski festival je zabeležil 14 zborov in orkestrov s 653 pevci, razen tega tudi kvaliteta repertoarne politike in interpretacije se zdalec ni bila enaka dosegom letošnjega festivala. Takšnega mnenja sta bila tudi znana glasbenika Rado Simoniti in Blaž Arnič iz Ljubljane, ki nista štela z laškavimi pohvalami.

Prav gotovo pa smo na festivalu pogrešali osnovno šolo z Bleda, zlasti še, ker velja za največji učno-vzgojni zavod v radovljiski občini. Vsiljuje se vprašanje: kaj res ni mogoče med 750 učenci, ki obiskujejo šolo, izbrati dovolj pevcev za pevski zbor? S. S.

NOVA SPOMINSKA OBELEŽJA

Pretekli četrtek je bila v Podnartu seja Krajevne odbora ZB Podnart. Razen aktualnih vprašanj so govorili tudi o odkritju spominskih obeležij padlim borcem na Češnjici in na Ovišah. Krajevna organizacija ZB Podnart je letos postavila spominski obeležji na Češnjici Alojzu Rakovu, ki je padel 27. julija 1941 in na Ovišah, Alojzu Cotmanu, Gabrielu Habjanu in Francu Solariju, ki so padli dne 16. februarja 1941. Finančna sredstva za spominske obeležje je prispevala Kemična tovarna Podnart. Slovesno odkritje obeležij bo na Češnjici 21. maja ob 10. uri in na Ovišah ob 11. uri dopoldne. Pri otvoritvi bo razen domačinov sodeloval tudi moški pevski zbor KUD Stane Zagar iz Kroke. — C. R.

BELEŽKA

KAM Z OTROSKIM VRTEC

Na zadnji izredni konferenci Krajevnega odbora SZDL v Lescahu so razen izvolitve predstavnikov podjetij v odbor za koordinirano delo in razprave o novi ustavi razpravljali še o sila prečem problemu: o otroškem vrtcu, ki bo jeseni ostal na cesti.

Otroški vrtec gostuje sedaj v prostorih leščanske osnovne šole. Zakaj se bo moral izseliti? Sami primanjkuje prostora, zakaj v jeseni bo nastal osmi razred, ki ga doslej ni bilo. Razen tega pa se je vpisalo v prvi razred naš šestdeset otrok, ki jih bodo razporedili v dva razreda. Torej z novim šolskim letom bosta na šoli dva razreda več, kar kaže, da bo jeseni otroški vrtec brez prostorov. Okoliščine so opravičljive, toda kam z vrtcem. Na konferenci so poverili rešitev tega problema krajevni uradi, ki bo skušal skupno z ObLO najti rešitev.

Problem je resen in ga ne kaže zavlačevati. K rešitvi tega problema pa naj bi pomagale tudi gospodarske organizacije, saj so v vrtcu otroci zaposlenih staršev. — St. S.

ČEZ MESEC DNI BO ODPRTA KNJIŽNICA

S preselitvijo zdravstvenega doma v novi Zdravstveni dom so ostali prazni nekateri prostori v poslopiju ObLO. Seveda so bili prostori prazni le trenutno, saj so številni kandidati, ki so imeli doslej slabe delovne pogoje, te že dlje težko pričakovali. Sedaj bo dobila svoje prostore tudi občinska ljudska knjižnica, ki dal časa ni poslovala, ker poslovanje v dosedanjih prostorih sploh ni bilo možno. Nekateri Tržičani so se že lotili ureditve novih prostorov za knjižnico in če ne bo kakšnih nepredvidenih zastojev, bo knjižnica odprta že čez mesec dni. — J. B.

Novi prometni predpisi

Promet skozi Tržič je že nekaj let za domače in tuje potnike precejšnji kamen spotike. Zadeve pa se kljub temu prejšnja leta nihče ni lotil dovolj načrtno in bo zadeva vsaj zaslišno rešena prihodnje dni. V ospredju je predvsem vprašanje parkiranja in ustavljanja motornih vozil na Trgu svobode, ki je že tako ali tako ozebljen in nepregleden za velik tranzitni promet, ki se odvija preko Ljubelja.

Odlok o parkiranju motornih vozil v Trzinu je že izdelan, njegova poglobljena vsebina pa je: Prepovedano je parkiranje vseh vozil na Trgu svobode od 5. do 21. ure; izven tega časa lahko vozila parkirajo le na označenem prostoru.

Za novo parkirališče je deločen prostor ob Cankarjevi cesti, vsa motorna vozila pa bodo lahko parkirala tudi ob desni strani Blejske ceste (naprej od dvozora k zdravstvenemu domu).

Za čuvanje vozil in za red na parkirnih prostorih bo skrbela AMD Tržič.

Ceprav problem prometa skozi Tržič s temi spremembami ne bo rešen in bo zadeva urejena le s dograditvijo nove ceste Ljubelj — cesta I. reda Kranj-Jesenice, je vendar prepoved ustavljanja in parkiranja na Trgu svobode za varnost in hitro odvijanje prometa skozi Tržič velikega pomena. B. F.

O PROBLEMIH GOSPODARJENJA

Tržič, 8. maja — Danes popoldne je bila tu seja Obk ZK Tržič, na kateri so razen drugega največ govorili o problemih gospodarjenja tržiških delovnih kolektivov. Ker je bila podobna obravnava tudi na zadnji seji Obk ZK, je pomenila današnja seja pravzaprav le nekakšno nadaljevanje prejšnje. Člani komiteja so ugotavljali, koliko so posamezniki že lahko upoštevali in uveljavljali zaključke prejšnjih zasedanj.

IZGUBE OB NESREČAH

V prvih treh mesecih letošnjega leta je bilo v loški Gorenjski predilnici 13 nesreč pri delu in na poti v službo. Vse te nesreče predstavljajo za kolektiv 2040 izgubljenih delovnih ur, kar zneso v dinarjih več kot milijon 48 tisoč, zakaj izgubljena delovna ura je tudi za 514 dinarjev izgubljena dohodka. V podjetju bodo zato posvetili pozornost pri delu več pozornosti. — Z.

ALI ZE VESTE DA ...

... se je včeraj začel v Dekliškem domu v Trzinu dvomesečni tečaj, na katerem se bodo poslušalke seznanile z delovanjem šivalnih strojev »Singer«.

... so v Mesarskem podjetju Tržič letos prvič volili delavski svet (9-članski), medtem ko je prejšnja leta delavski svet sestavljal celotni delovni kolektiv.

... da v Gradbenem podjetju Tržič že od zadnje jeseni mladinski aktiv ni pokazal nikakršne dejavnosti. Posebnost pa je v tem, da nihče ne ve za vzrok in tudi ne — kje je vodstvo!

... da je v Križah prenehala z delom strelska družina. Čeprav strelci za delo niso imeli potrebnega prostora, se je komaj ustanovljena družina bržkone prehitro razšla.

mali oglasi • mali oglasi

prodam

Ugodno prodam ročni voziček iz kmečke skrinjice za moko. Naslov v oglasnem oddelku 1851

Takoj in poceni prodam belo otroško posteljico z dvema predeloma za posteljino. — Naslov v uredništvu lista 1852

Prodaj lopo in 500 komadov »Bobrova«. — Zalog 9, Cerklje 1853

Prodaj japonski tranzistor in fotoaparati »Folksender« s svetlo-merom in posnetki v coloru. Knji- fic, Prebačev 15, Kranj 1854

Pristine indijske kaktuseve sa- diki ima napredaj Janez Razpet, Bistrica 6, Duplje 1763

Prodaj pišce in pohance za re- jo (tudi »leghorn«). — Okroglo 24, Naklo 1815

Ugodno prodam enostanovanjsko hišo in zazidljivo parcelo. — Matevž Bizjak, Grabče - Gorje pri Bledu 1826

Prodaj tranzistor »Phillips« — Rugale, Kranj, Kidričeva 3 1827

Prodaj moped »Colibri« s pre-voženimi 1000 km. — Sp. Brniki št. 25, Cerklje 1828

Prodaj hrastove plohe, 50 mm debeline. — Jože Rogelj, Sp. Brni-ki 10, Cerklje 1829

Prodaj 300 kilogramov semen-skega krompirja »cvetnika«. — Srednja vas 55, Senčur 1830

Ugodno prodaj kuhinjsko opre-mo. — Gasperšič, Ulica 1. avgusta št. 9, Kranj. — Ogled od 14. do 15. ure. 1831

Prodaj moped. — Senčur 1832

Prodaj železne grablje na ko-lesih. — Vinko Mohorič, Njivica št. 5, Besnica 1833

Prodaj 4 prašiče, 60 do 80 kg težke. — Staretova 21 1834

Poceni in takoj prodaj pisce — nemško ovčarke, eno leto staro. — Lenčica Pevc, Škofja Loka, Ce-sa talcev 10 1835

Prodaj večjo količino rabljene strešne opeke »bobrova« in ra-bljene strešne letve (rimelne). Sp. Brniki 65 1836

Prodaj kosilnico »Haris«. — Naslov v ogl. oddelku 1837

Prodaj mlade prašičke. — Zg. Brniki 83 1838

Prodaj telice, 6 mesecev bre-jo. — Velešovo 6, Cerklje 1839

Prodaj večji klavir. — Korin-šek, Zupančičeva 17, Kranj 1840

Prodaj 4500 kg cementa. — In-formacije »Transturist« — delav-nica, St. Loka 1841

Prodaj motor »NSU« - 250ccm — original, s prevoženimi 22.000 kilometri, v odličnem stanju. — Britof 11 (ogled od 18.30 dalje) 1842

kupim

Kupim manjše posestvo v bli-žini Kranja. Vzemem tudi pre-žutkarja. — Naslov v oglasnem oddelku 1855

ostalo

Upokojeni uslužbenec, vesten, nealkoholik, s kavejo, poslovno sposoben, sprejme mesto upravni-ka poštinskega doma ali drugo podobno zaposlitev. Ponudbe od-dati na upravo lista 1856

Dne 7. maja izgubljen žensko roza jopo, od Sejmšiča do Stare-cesta, vrniťi prosim proti nagradi na podružnico Socialnega zavaro-vanja, Sejmšiča 4, Kranj 1857

Iščemo samostojno kuharico in pomožno moč za naš Poštinski dom v Piranu, od sredine junija dalje, za dobo treh mesecev.

Kapaciteta doma je 25 postelj. Ponudbe pošljite Sindikalni po-družnici zdravstvenih delavcev Kranj — Zdravstveni dom Kranj, p. p. 42.

Na zalogi imam več gostilniških vrtnih sklopnih miz po 4000 din za kos. — Mizarstvo Novak, Med-vode-94 1819

Lastnik kovčka, zamenjanega dne 2. maja 1962, na avtobusni postaji Kranj, naj se javi in vrne pravega Plutu, Titov trg št. 14, Kranj 1843

Iščem tovarniško delavko za po-moć v gospodinjstvu in na polju. V bližini avtobusne postaje, nu-dim hrano in stanovanje. — Na-slov v oglasnem oddelku 1844

Predlucem št. bloka 47977, iz-danega v komisiji trgovini, dne 8. aprila 1961. — Peter Ogrizek 1845

Sprejemno prodajalca za pro-dajo pohištva. — Nastop službe takoj. — »Lesnina« — prodajalna Kranj 1846

Takoj sprejem čevljarstva pomočnika za ženska dela. — Pe-ter Pfajfar, Kranj 1847

Oddam garažo z opremljeno so-bo ali brez nje. — Škofjeloška ce-sa 57, Zg. Bitnje 1 1848

Iščemo negovavko za popolno oskrbo težke bolnice. — Ponudbe pod »Kranj« 1849

Iščem fanta, ki bi po delu po-magal na kmetiji. — Naslov v ogl. oddelku 1850

objave

OBVESTILO
Avtomobilski sejm v Kranju
Vse lastnike in interese mo-tornih vozil obveščamo, da bo vsako nedeljo dopoldan na Sej-mišču v Kranju SEJEM motornih vozil vseh vrst.

TECAJ ZA MOPEDISTE
Avto-moto društvo Kranj raz-pisuje tečaj za mopediste. Vpis v tečaj bo od 7. do 10. maja v dru-štveni pisarni. — AMD Kranj

SPORT • ŠPORT • ŠPORT • ŠPORT

OB ZLATEM ŽIVLJENJSKEM IN DELOVNEM JUBILEJU NAŠE GRS

Za varno in prijetno hojo po gorah

MNOGO LAŽE, CENEJE IN BOLJŠE JE PREPREČEVATI PLANINSK NESREČE, KOT PA REŠEVATI HUDO PONESREČENE GORNIKE

Letos sredi poletja bo minilo 50 let, odkar so izvedle posamezne postaje v letošnjem letu. Reševalci iz Celja, Luč in Solčave bodo na Okrešlju zgradili gorsko zavetišče. Svoje zavetišče bodo zgradili na Španovem vrhu nad Crnim vrhom tudi jeseniški gorski reševalci. Sredi poletja bo v Aljaževem domu v Vratih pod močeno severno steno Triglava zbor naših gorskih reševalcev, na katerem bodo izročena državna in planinska odlikovanja ter priz-

nanja najbolj zaslužnim gorskim reševalcem. Na Jesenicah bodo skušali v okviru TRIGLAVSKYGA PLANINSKEGA MUZEJA urediti dokumentarno razstavo GRS, v jeseni pa bo na Vršču kongres mednarodne gorske reševalne organizacije IKAR s prikazom sodobnega reševanja težko ponesrečenih gornikov z naj-novejšimi tehničnimi pripomočki iz najtežjih prepadnih in previs-nih sten. — U. Zupančič

GORENJSKO PRVENSTVO V KROSU

Kaj so atleti le v dveh občinah?

Preteklo nedeljo je bilo v Kri-žah V. prvenstvo Gorenjske v spomladanskem krosu, ki se ga je udeležilo preko 80 članov atlet-skih klubov, društev Partizana, pripadnikov JLA in Šolarjev. Na žalost moramo ugotoviti, da je bila udeležba preveč skromna za prireditelj, kot je okrajno prven-stvo, saj so v tekih sodelovali le atleti iz kranjske in tržiške ob-čine, medtem ko se Jeseničani, Radovljčani in Škofjeločani niso odzvali razpisu.

Prehodne pokale odbora za atletiko pri okrajni zvezi za te-lesno vzgojo so prejeli najboljšje ekipe, tako pri članih garnizona JLA Križe, pri mladincih atletski klub Triglav Kranj in pri ženskah osemletka »heroja Bračiča« Tržič.

REZULTATI: člani — 4000 m: 1. Rok Stros (Neklo) 11:55,9, 2.

Veljko Vitos (Triglav) 14:14,6, 3. Dragomir Gruič (JLA Križe) itd.: 2000 m: 1. Franc Dobro (Križe) 7:28,0, 2. Jože Udir (Besnica) 7:42,7, 3. Tomaž Kavar (Križe) 7:46,2 itd.; starejši mladinci — 1000 m: 1. Janez Kleč (Triglav) 4:29,2, 2. Franc Krek (Triglav) 4:37,5, 3. Franc Brejc (Križe) 4:43,0 itd.; mlajši mladinci — 1000 m: 1. Franc Hafner (Triglav) 4:11,8, 2. Jože Debeljak (Naklo) 4:30,4, 3. Lojze Smolej (Visoko) 4:37,2 itd.; mladinke — 600 m: 2. Olga Dobro (Križe) 2:20,6, 3. 1. Anica Sajevec (Triglav) 2:18,0. Stanka Perne (Sola Tržič) 2:25,5 itd.; pionirji — 600 m: 1. Miha Zupan (Sola Tržič) 2:12,7, 2. Rajko Solar (Sola Tržič) 2:12,0. 3. Janez Lukanc (Sola Tržič) 2:14,5 itd.; pionirke — 600 m: 1. Anka Počivalnik (Podbr.) 2:31, 2. Zorka Kocjančič (Sola Tržič) 2:33,7, 3. Marjeta Primožič (S Tržič) 2:34,3 itd. — D. Feldin

Atletika

Nastopili so najmlajši atleti

V nedeljo dopoldne je bilo na igrišču pred osnovno šolo France-ta Prešerna občinsko osnovnošolsko prvenstvo v atletiki Udele-žilo se ga je okrog 100 mladih atletin in atletov iz Kranja, Pre-doselj in Podbrezja. Udeležba ni bila posebno dobra, pa tudi pre-davatelji telesne vzgoje so prišli na tekmovalne v minimalnem številu, pač pa so pionirji dosegli nekaj odličnih rezultatov. Ome-nimo naj nov slovenski pionirski rekord Sattlerja v metu krogla ter

dobra izida Kogovška v metu krogla in Lasiča v skoku v višino. Atletski klub je tekmovalje dobro izvedel in ponovno doka-zal, da resno skrbi tudi za naj-mlajše, saj so prav pionirji, ki so se že vključili v njegove vrste in redno trenirajo, dosegli naj-boljše rezultate.

REZULTATI: pionirji — 60 m: Čebulj (Pred.) 8,3, Cernigoj (LS), Kogovšek (SJ) 8,4; 400 m: Kogov-šek (SJ) 62,9, Lapajne (Pred.) 66,6, Butina (SJ) 67,1; višina: Lasič (SZ) 165, Cernigoj (LS), Lapajne (Pred.) 143; daljina: Humar (FP) 516, Pan-gerc (LS) 459, Zepič (SJ), Lapajne (Pred.) 451; krogla: Sattler (Tržič) 15,38, Kogovšek (SJ) 13,95, Zepič (SJ) 11,41; pionirke — 60 m: Ošina (FP) 9,2, Javh (FP), Mastin-šek (SZ) 9,3; višina: Borko (SZ) 126, Mulej (Pred.), Sajovic (Pred.) 115; daljina: Ošina (FP) 425, Hri-bar (SJ) 380, Javh (FP) 373; kro-gla: Javh (FP) 8,45, Drempečič (Pred.) 7,07, Korinšek (SZ) 6,38; ekipno — pionirji: Simon Jenko 4107, Stane Zagar 3653, France Prešeren 3427, Predoselj 2859, Lu-cijan Seljak 2090, Podbrezje 408; pionirke: Predoselj 2395, France Prešeren 2099, Simon Jenko 1879, Stane Zagar 1535, Podbrezje 1249. — M. Jeza

NESREČE

ZGOREL JE KOZOLEC

V ponedeljek, 7. maja, ob 3.30 je začel goriti vezani kozolec po-sestnika Urbana Jereba v Kri-žah pri Zgornjih Gorah. Preden je uspelo požar pogasiti, je kozo-lec že pogorel. Hkrati je zgorelo tudi nekaj sene in orodja. Ogenj je uničil tudi opelko, ki je bila zložena pod kozolecem. Materialne škoda je za 500 tisoč dinarjev. — Kako je prišlo do požara, se ni uspelo pojasniti, domnevajo pa, da verjetno zaradi malomarnosti.

GORENJSKA NOGOMETNA LIGA JESENICE: MLADOST 7:0 (4:0)

V okviru gorenjske nogometne podzveze je v nedeljo moštvo Je-senice premagalo kranjsko Mladost s 7:0, medtem ko se je polčas končal s 4:0. Gole za domačo so dosegli: Lavtižar 3, Fele 1, Tišler 1, Luznar 1 in Črnologar 1. Sodil je Herdanovič.

Pred prvenstvenim srečanjem je bila tudi pionirska tekma med Jesenicami in Mladostjo, ki so jo domačini odločili v svojo korist s 3:1 (2:0).

ŠTAFETA PO SAVI

V ponedeljek se je v Kranju mudil sekretar Brodarske zveze Slovenije Branko Hren in se s predstavniki Okrajnega odbora Ljudske tehnike pogovarjal o iz-vedbi letošnje štafete brodarjev, ki bo po Savi ponesla pozdruve predsedniku Titu. V razgovoru z njim smo izvedeli, da bo ta šta-feta krenila iz Kranja 12. t. m. — R.

Hammond Innes:

45

Sinji led

»Ali koga vidiš?« Je šepetaje vprašal Dick.
»Ne,« sem odgovoril, toda moj glas ni bil čist.
»Daj meni,« sem dejal in mu vzela rok lopato, da bi zmetel iz groba zemljo, ki jo je bil Curtis zrahljal s krampom.
Grob smo že toliko poglobili, da je nenadoma zadela kramp ob les. Čez nekaj minut smo že odstranili zemljo s smrekove krste, da sem se »sklonil in jo dvignil iz plitkega groba.
V tistem trenutku se je Dahler poleg mene zdrnil. »Nekdo prihaja,« je zasikal.
»Kje?« sem zašepetal.
Obrazil je glavo v smeri proti potoku. »Tam spodaj se je nekaj premaknilo.«
»Zdi se mi, da postajate nervozni,« je zašepetal Dick.
Zopet sem se obrnil h krsti. Curtis je zopet vzela v roke kramp.
»Daj,« sem dejal, »odpri.«
Toda ni se premaknil. Tudi on je strmel tja, kjer se je potok stekal v morje. »Nekdo je tam,« je dejal. »Poglej!« Prijel me je za roko in pokazal v tisto smer.
V luninem siju sem videl, kako se je od potoka premikala proti nam neka postava. V mesečini je bila videti bela — belo oblečena človeška postava. Obstala je in pogledala proti nam. Potem se je zopet premaknila. Šla je preko potoka in po pobočju navzgor. »Kdo neki bi to bil?« je zašepetal Dick.
Toda sem zagledal odsev škrlatnordečega puloverja in takoj sem vedel, kdo je. »Naglo odpri krsto,« sem dejal Curtis.
Toda ni se premaknil. Naslednji trenutek se je Jill ustavila in nas pogledala. Od utrujenosti je komaj dihal in oči v njenem kot sneg belim obrazu so bile nenavadno velike. Nosila je svetel dežni plašč. Bil je raztrgan in umazan, sama je bila mokra vse do kolen.
Stopil sem k njej. »Ne bi smeli priti,« sem dejal.

Toda ona je le strmel v krsto, ki je bila na hribočku nametane zemlje nagnjena nekoliko na stran. »Le kako ste mogli to storiti?« je šepnila in potem pričela nezadržno jokati.

Pogledal sem njeno raztrgano obleko in lahko sem si predstavljal, kako je bila morala v temi in po neprehodnih obalnih stezah hiteti za nami. »Moral sem,« sem hripavo dejal.

Potem sem se obrnil h Curtisu.

»Odpri,« sem dejal.

»Ne,« je odgovoril. »Brez dovoljenja tega ne smem storiti.«

»Če nočeš ti, bom storil jaz,« sem dejal in mu odvezl kramp. Silal sem, kako je Jill krknila, ko sem porinil ost del pokrov in spodnji del krste. Takoj se je dvignil v vsej dolžini. Zabili so ga le z malo željži. Z roko sem ga do kraja odmaknil in položil na stran. Curtis je odpejal Jillo nekoliko dalje od groba. Obraz je naslonila na njegove prsi in jokala. Previdno sem potegnil rjuho z obraza.

Pri tem pogledu sem se zgrozil. Truplo je bila razmrvarjena kepa mesa in krvi. Glava je bila popolnoma razmesarjena, vrat zlomljen, roka in vsa leva stran zmečkani v kašo. Dvignil sem se. Kako naj bi bil zdaj dognal, ali je Farnell umrl zaradi nesreče ali ga je kdo ubil? Truplo je bilo tako zelo spremenjeno in izmakičeno, da bi celo jaz ne mogel v njem prepoznati Farnella. V zmrazjeni zemlji truplo še sploh ni začelo gniti. In vendar ni bilo praktično več ničesar, po čemer bi ga lahko prepoznali. Obraz je bil neraz-poznavna gnota, a roka...

Nenadoma sem se sklonil. Zakaj je bila ta roka tako strašno zdrobljena? Vsekakor bi se bilo uganilo zgoditi to tudi popolnoma naravno. Očitno je padel iz velike višine. Tudi kamenje je verjetno padalo za njim. Toda videl sem bil že mnogo takšnih nesreč — nesreč v rudnikih, kjer so padajoči kosi kamenja izmakičili človeška trupla. Toda še nikoli nisem videl tako strahotno izmakičenega trupa. Skoro se mi je zazdelo, kot bi bil truplo kdo hote tako silno zmaličil samo zato, da ga ne bi mogli več prepoznati. Leva roka. Prijel sem zlomljeno in razmesarjeno roko. Kri in meso sta bila trda in zmrazjena. Pri luči svoje žepne svetilke sem videl, da so bile vse kosti na prstih zdrobljene in da so kot ostri zobje štrlele iz mesa. Preiskal sem mezinice: Oba prva členka sta manjkala, prav tako kot sta manjkala pri Farnellu. Toda iz enega členka je visela dolga žila.

Nenadoma me je divje spreletelo. Kakšen drug poseben znak je še imel Farnell?

Dejal sem Jilli: »Jill, ali je bilo pri Farnellu razen obraza in manjkajočega mezinca še kaj, po čemer bi ga lahko prepoznali?« Nekaj v mojem glasu jo je moralo tako prizadeti, da je takoj prenehala jokati in se obrnila k meni.

»Zakaj hočete to vedeti?« je vprašala.

»Ker bi hotel vedeti, ali je to truplo zares truplo Georgea Farnella.« Govoril sem zelo počasi, in ko sem končal, se je zadržala in stopila h krsti.

Potegnil sem rjuho zopet čez mrliča. »Ne,« sem dejal, »pogled ni prav nič lep. Prosim, zgolj imenujte mi karkoli, po čemer bi ga lahko identificirali.«

»Da,« je dejala in njen glas je zdaj zvenel popolnoma sproščeno, »na podplatih je imel brazgotine. Nekoč so ga tukaj na Norveškem ujeli nacisti. Prisilili so ga na prisilno delo, pri katerem je dobil na podplatih hude opekline. Toda niso ga mogli pripraviti do govorjenja, pa so ga spet izpuščili.«

Stopil sem k spodnjemu koncu krste. Obe nogi sta bili popo- noma nepoškodovani — le ena je bila na prelomu kosti zvita, toda to je bilo vse. S silo sem dvignil ledeno in trdo leseno desno nogo iz krste in osvetlil stopalo z žepno svetilko. Dvignil sem glavo in pogledal Jillo. Njene oči so se v razburjenosti zasvetile. »Ali ste popolnoma prepričani o tem?« sem jo vprašal.

»Da, da, seveda, prav gotovo. Bile so bele brazgotine. Ali jih vidite?«

»Ne,« sem odgovoril.

»In razen tega je imel pod desno pazduho brazgotino od rane, ki jo je dobil po strehu.«

S silo sem dvignil mrličev desno roko, toda pod pazduho ni bilo nobenih sledov.

Tedaj sem vstal in stopil k njej. »Jill,« sem dejal, »ali ste popolnoma prepričani, da je imel zares ta znamenja?«

»Da,« je odgovorila. Prijela me je za roko. »To torej ni George? Ali ne? Saj ne more biti George, če ni teh znamenj?«

»Ne,« sem dejal. »To ni truplo Georgea Farnella, to je truplo nekoga drugega.«

»Toda — kako je prišlo sem?« je vprašal Curtis.

Pogledal sem ga. Zanj je bilo življenje vedno nekaj tako zelo preprostega. »Ta človek je bil umorjen,« sem dejal.

»Toda Farnellovi dokumenti so bili vendar pri truplu?«

Jack LONDON

Krištof Dimač

Priredil: Stanko ŠIMENC

Riše: Janez GRUDEN

22. Pri kavi je dekletu povedal svoje ime. Zvedel je, da se piše Joy Castell in da je že stara Alaščanka. Junaško si je priporil še eno skodelico kave in izvlekel svoj tovor iz šotora. Ugotovil je tudi, da ima njegova znanka krasno ime, krasne oči in da nima več kot dvajset let.

23. Pot ga je peljala nad gozdno črto preko zaledenelih pečin okrog jezera Crater. Na jezeru je zagledal čoln. »Dvakrat bi peljal z njim, pa bi imel svojo tono na drugi strani,« je pomislil. Bil pa je »suh« in čolnar je računal 40 dolarjev za tono. Domislil se je nasveta in stopil k možakarju.

24. »Pogledaj, kaka je ta tona!« — »Kaj ti je, kaj ti je?« — »Vzemite sekuro in zasekajte vanj drve od vrha do dna. Ali razumete? Dnevno bo šlo po njej sto ton in ne boste imeli drugega dela, kakor pobirati denar!« Za domisljico ga je čolnar nagradil: prepeljal mu je blago.

Reporterjevi zapiski s pohoda Kokrškega odreda

„Zdaj zaori pesem o svobodi...“

Ce bi pohod Kokrškega odreda opisal pisatelj oziroma scenarist za film, ki so ga posneli prizadevni tržiški kinoamaterji, bi verjetno pred prvim poglavjem zapisal naslednje:

KRAJ DOGAJANJA: Partizanske poti iz Križev do Koverja, skozi vasi Pod Dobro, ki so bile v NOB močno zaledje Kokrškega odreda v Begunje. Vsa pot je slavnostno okrašena z zastavami in slavloloki.

OSEBE: Udeleženci pohoda, ki sta ga vodila JANKO PREZELJ-STANE in PETER BRATKOVIČ-ZVONKO — vseh nad tri sto. Med temi je bilo 100 nekdanjih borcev, pripadniki predvojske vzgoje, folklorna skupina ljubljanske tovarne »Rog« kot kulturna skupina odreda, taborniki, pionirji in mladinci in člani družbeno-političnih organizacij in delovnih kolektivov ter prebivalci vasi, ki so spremljali in pozdravljali odred, zlasti gostoljubnih Leš, kjer so priredili partizanski miting in prenočili odred.

CAS: 5. in 6. maj ob obletnici osvoboditve Begunj.

Ker pa ta sestavek piše reporter, bo začel nekoliko drugače:

Iz sivo črnih oblakov je rahlo deževalo, ko so se že pred napovedano uro zbirali prvi udeleženci pohoda. Toda veter, lahko bi rekli »zavezniški« veter, jih je pregnal, da ne bi pokvarili pristranskega vzdušja med pohodom, ki ga je organizirala tržiška organizacija ZROP.

Na svečanosti pred spomenikom padlih v Križah je pred odhodom pozdravil odred predsednik ObLO Tržič Milan Ogris in jim zaželel srečno pot. Pionirji so priredili kratek kulturni spored, ob polaganju venca pa je četa pripadnikov JLA izstrelila tri častne salve. Na čelu s tržiško godbo in v spremstvu številnih otrok in prebivalcev je odred odkorakal iz Križev.

Podobno pristrane sprejeme so prirejali prebivalci krajev na vsej poti, zlasti tam, kjer je odred polagal vence: v Koverju, Lešah, Srednji vasi. Predvsem pristrano je bilo srečanje z Lešani.

Med potjo skozi gozd se je do-

Janko Prezelj-Stane govori zbrani množici

zdevalo, kot da se sliši skozi šelestenje poganjajočega listja: Lepo je, da je mladina z vami da spozna junaštvo svojih starejših bratov in sestra, mater in očetov. Mladina mora spoznati pridobitve revolucije, da bo znala ceniti priborjeno, zakaj je tako bo to ohranjeno poznim rodovom.

Spet so borci obujali spomine. Spomnili so se velike vloge, ki jo je odigral Kokrški odred, obujali so spomine na nepozabna junaštva, hrabrost in vztrajnost borcev, se spomnili junaštva in požrtvovalnosti aktivistov ter vseh ostalih, ki so dali svoj delež za osvoboditev. Stiskali so si roke in se v pogovorih spominjali...

Dom selni bolničarji

»Aprila 1945 smo napadli nemško patroljo v Zapužah. Ranjen sem bil v nogo.« — Je pričel pripovedovati Mihael Karo-Kori. Nekdanji komandant 3. bataljona Kokrškega odreda, ki je to pot vodil pripadnike društev in organizacij. — Med hojo sem nadomada klecnil. Prelomila se je kost, ki jo je poškodovala krogla. Nesli so me do Slatne pri Begunjah. Od tam pa v bolnico v Drago. Le-ta je bila v zelo skritem kraju: v zemlji med skalami, dostop do nje je bil le po prepadu. Izurjeno oko jo je opazilo šele, ko je bil človek tik pred njo, če je prišel z južne strani. Nemci in belogardiisti so vedeli, da je nekje nad Drago partizanska bolnišnica in so jo hoteli na vsak način odkriti. Bila je hajka. Bolničarji so se znašli pred težavno nalogo. Kako bi spravili na varno 16 ranjencev, med katerimi je bila večina nepomičnih. V bližnjem grmovju so brž hiteli kopati jame. Položili so nas vanje in nas prekrili z vejami in listjem, da nas ne bi našli Nemci, če bi jim uspelo odkriti bolnico. Ko sem tako ležal, sem se počutil kakor živ mrljic v grobu, sem zaslišal nemško besedo in slovensko govorico in nad seboj sem začutil stopinje. Ne morem povedati, kako strašni in mučni so bili trenutki negotovosti, vendar je nevarnost minila. 9. maja so nas z avtomobili prepeljali v radovljiško šolo, od tam pa po nekaj dneh v Ljubljano. Svobodo sem dočakal v bolnici. Dodal naj bi, da me je v to jama spravil Albin Zaplotnik iz Križev.

Napad na avtomobilsko kolono

Po odhodu iz Leš, bili smo že nad Palovčami, se je nad nami zaslilo streljanje. Pripadniki predvojske vzgoje so pod vodstvom komandanta minerskega bataljona Lenarta Ribnikarja napadli avtomobilsko kolono AMD iz Tržiča, ki je prihajala po cesti Svobode oziroma po »Banditenstrasse«, kakor so jo imenovali okupatorji. To je bil improviziran napad na istem mestu, kjer so borci pod Lenartovim vodstvom napadli dva kamiona z nemškimi vojniki in osebni avto z oficirji. V tej bitki je bila zaplenjena radijska sprejemno-odajna postaja in veliko orožja. Izgubili so samo enega partizana, medtem ko so vsi nemški vojniki razen enega, ki so ga ujeli in so ga kasneje Nemci sami ustrelili, našli smrt v grabnu.

Nasmejana kolona gre pogumno na »nove položaje«

20 : 1

»Vojna se je bližala kraju. Sovražnik se je umikal čez Gorenjsko v Avstrijo. V begunjskih zaporih je bilo nad 600 zapornikov. Nemci so z njimi nečloveško ravnali. Sklenili smo, da jih osvobodimo.« se je nekdanji komandant Kokrškega odreda Janko Prezelj-Stane spomnil obleganja in zavzetja Begunj med drugim s temi besedami in nadaljeval.

»Kokrški odred je imel v tem času dva bataljona in jurišno četo z okoli 500 borci. Razmerje med nemškimi in našimi enotami je bilo dvajset proti eni. Zavedali smo se, da Begunj ni moč zavzeti tako, kakor se zavzemajo postojanke, prav zaradi tega, ker bi bili zaporniki v nevarnosti. Sklenili smo, da prisilimo Nemce k predaji. Po daljšem pregovarjanju z nemškimi voditelji, pri čemer nam je pomagala Katarina Senk-TETKA, nam je uspelo razorožiti vojske v graščini. Z zaporniki in ujetjo posadke smo hiteli v Drago. Ko so bili zadnji zaporniki pri žagi, so se morali umakniti in nadaljevati pot po grabnu. V tem času je namreč prišla Nemcem pomoč, toda nekaj minut prepozno.«

Partizani, zaporniki in prebivalci Begunj in okolice so se objemali in obujali spomine. — »Se veš, kako je bilo...?« — »Če tebe ne bi bilo, bi za vselej ostal v hosti.« — »Glej ga Tina! Studiraš,

kaj? — »Eh, na stara leta. Hči? Sin? Pa tolikšna? Kako hitro beži čas, staramo se, kaj čes.« — »Zdravo, Sef. Sem slišal, da si nekakšen šef. Ne skrivaš ne...« — »No, fantje, na zdravje!«

In zapeli so partizansko pesem, na ves glas, da je od sten gradu Kamna odmevalo daleč na okoli: »Zdaj zaori pesem o svobodi...«

Stane Skraber

Hrana iz partizanskega kotla je bila okusna in je vsem teknila. Lešanske žene so ob tej priliki napekle okrog 200 kg domačega kruha

BODICE

Občutek imam, da z blejskim konceptom za razvoj turizma ni nekaj v redu. Po eni strani nastavlja Blejci vse mogoče in nemogoče limanice, kako bi polovili čim več gostov, po drugi strani pa jim izpod prstov ubajajo najlepše prilžnosti. Pa si oglejmo takšno prilžnost!

V prvomajskih praznikih tuji na Bledu niso mogli menjati svoje valute za dinarje. To velja predvsem za opoldanski čas, ko sta bili obe menjalnici — Kompasova in tista v Toplicah — zaprti. Seveda je precej tujecev — zlasti Avstrijcev — obrnilo Bledu hrbet. Brez daljšega razmišljanja so se odpeljali naprej. Lačni se pa res ne bodo potikali okrog jezera. Seveda se je to pot spet izkazala privatna iniciativa. Nekateri privatniki so prav uspešno in po dobrem kurzu zamenjavali našo valuto za tujo. Kaže, da niso posebno tenkočutni, v kateri žep se stekajo devize. Važno je, da je volk sit in koza cela!

Prav zdaj se spogledujem s koščkom ukrivljene žice. Hudo podobna je trnku z ostro konico. Kaj

mislite, kje bi se tisti trnek ustavil, če bi ga človek pogoltnil? Morda že v požiralniku ali pa...? Kdo bi vedel! Na dlani pa je, da tista žica ne bi brez nevarnosti potegla skozi prebavne organe. Pa nikar ne mislite, da sem si tisti košček žice vtepel v glavo iz dolgotrajne. To je pravica »corpus delicti«, s katerim so v restavraciji Delikatese v Kranju začinili jedra v omaki. Na pritožbo je strežnik osebje gostišča tistikrat takole reagiralo: »Takšne stvari se lahko pripetijo!« Gotovo da, vendar se ne bi smele!

Ondaj sem se ustavil v Tupalichah pri Predvorju. Ker so mi pošle vžigalice, sem stopil proti tam mojnji prodajalni z živili. Bila je zaprta. Pa sem povprašal domačino, kako da prodajalna sredi dopoldneva ne obratuje.

Vidite, je dejal možakar, »vi se čudite, ker je »stacuna« zaprta, jaz bi se pa čudil, če bi bila odprta. Prodajalnik je pač dolgačas, pa skoči mimogrede k sosedu na pomeneč. No, včasih gre tudi po opravkih...« Naj bo tako ali drugače — jaz sem za »vozne rede« brez prekinitve in podobnih motenj!

Mimogrede! Vodstvo restavracije Park v Kranju naj bi ob prilžnosti pogledalo (če že ni) v moški WC. Ena izmed školk ni čisto v redu. Če je gost moker znatni,

menda ni potrebno, da bi bil moker tudi zunaj — predvsem po nogah.

»Slišiš ti, mi je ondan rekla Marjana, »k frizerju grem.« — Se preden sem odprl usta, se je zmašila skozi vrata in zdrvela po cesti proti mestu. Najbrž ji ni bilo dosti do mojih pridig o nepotrebnih izdatkih za trajno kodranje in podobno. Ni se minilo pol ure in že je bila spet doma. Kar sapo mi je vzele, zakaj kadar odide Marjana k frizerju, pozabim, da imam sploh ženo.

Kaj nisi bila pri frizerju? sem se začudil.

»Sem, pa bi morala predolgo čakati, preden bi prišla na vrsto. Sedem žensk je bilo pred menoj, pa še dve ženi — ena v eni, druga je bila pa že »pod hlačo«.

»Semi? Kakešni semi?« sem opazil. Prepričan sem bil, da dve izmed žensk Marjani nista posebej pri srcu, da ju naganja s semami. »No ja, dve ženi — dva moža sta bila,« je omalovažujoče pronesla skozi svojo nosnico. »Prišla sta na trajno kodranje. Človek bi rekel od smeha. Možakar sedi med ženskami in čaka na vrsto. Ko bi vidi tistega, kako je ves zaripel v obliki zlezal izpod hlače. Tako nakodra je bil kot bacek. Res — semati imam pa že rajši plešastega.«

Vas pozdravlja vaš Bodice

Pionirke pripenjajo borcem nageljne